

ŠIBENSKI LIST

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA KOTARA ŠIBENIK

BROJ 224—225 — GOD. VI.

ŠIBENIK, 1. SIJEČNJA 1957.

IZLAZI SVAKE SRIJEDE

SVEČANA PROSLAVA DANA ARMIIJE

Šibenik

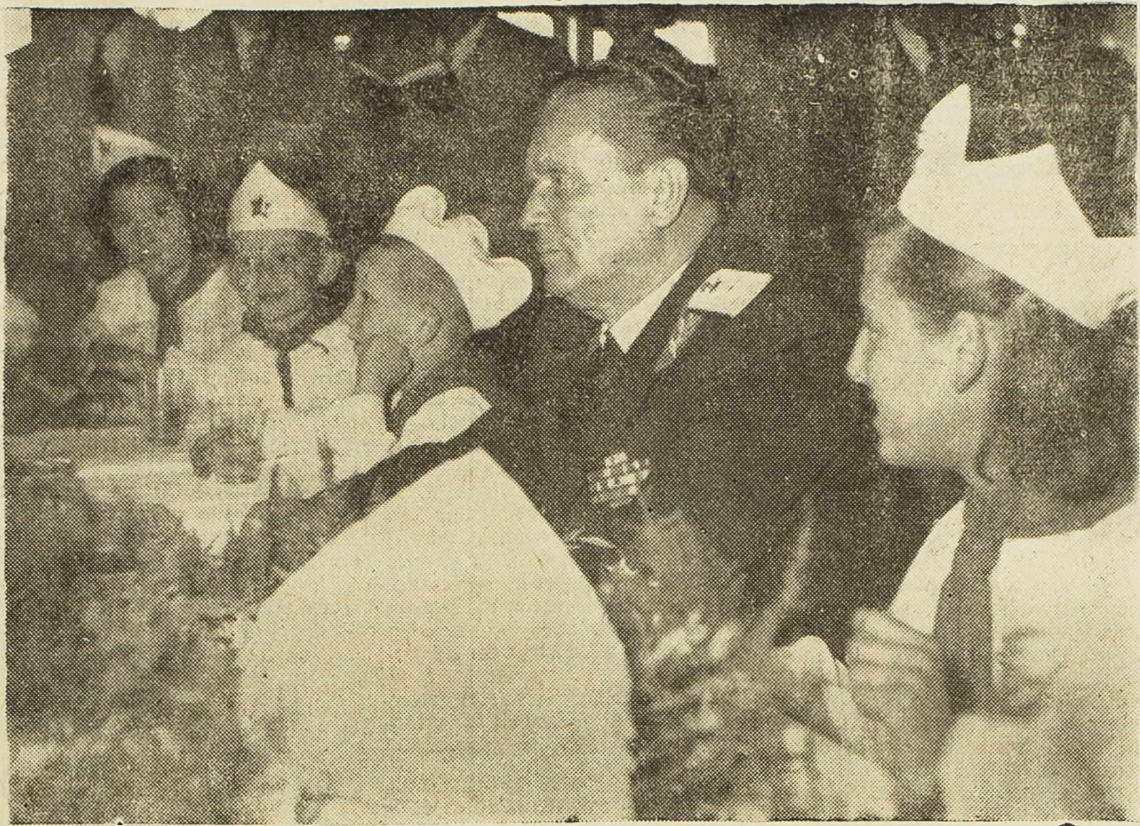
U Šibeniku je na svečan način proslavljen 22. decembra — Dan Armije. Uoči proslave održana su prigodna predavanja u privrednim organizacijama, ustanovama i školama. Posebna svečanost vladala je u jedinicama Garnizona, gdje su upriličene kulturno-umjetničke priredbe i sportska natjecanja. U Narodnom kazalištu održana je svečana akademija na kojoj su nastupili članovi Narodnog kazališta, zatim RKUD «Kolo» i vojni muzika. Referat o 15-godišnjici JNA održao je kapetan korvete Šime Živković. Na akademiji su podijeljene nagrade učenicima za najbolje pismene sastave o Armiji. Na Dan Armije Komanda garnizona priredila je prijem za pionire kao i za predstavnike narodnih vlasti političkih i društvenih organizacija, te za predstavnike javnog i kulturnog života.

Dan Armije svečano je proslavljen na Učiteljskoj školi. Nakon referata o ulozi i stvaranju naše Armije, izvedeno je nekoliko recitacija i narodnih kola. U okviru svečanosti izvršeno je javno primanje pionira u omladinsku organizaciju. Svečanosti su, pored učenika, prisustvovali i profesori škole.

Drugarica Ksenija Škarica iznijela je učenici nekoliko svojih doživljaja iz doba NOB-a.

Najboljim pripadnicima predvojničke obuke podijeljene su nagrade, pohvalnice i značke.

(V. K.)

Maršal Tito među šibenskim pionirima

SOCIJALISTIČKI SAVEZ U NOVOJ GODINI

Razgovor s Rokom Frkićem, predsjednikom Kotarskog odbora Socijalističkog saveza

— Kojim bi pitanjima organizacija SSRN na kotaru morala da pokloni ozbiljniju pažnju u novoj godini, pa da odigra onu ulogu, koja joj po njeznom snalaženju i pripada?

— Mnoga su i raznovrsna pitanja, koja bi naše organizacije trebale da rješavaju u svom radu, no moglo bi se nešto kazati o onim problemima koji su po mom mišljenju najvažniji. Čini mi se, da su dosad mnoge organizacije Socijalističkog saveza na kotaru uglavnom stagnirale upravo zbog toga, što nisu imale gotovo nikakvog programa rada. Na godišnjim konferencijama osnovnih organizacija prvenstveno bi trebalo misliti na izradu programa rada, odnosno to bi imala da bude glavna tema razgovora na tim konferencijama.

— Koliko je poznato, i dosad su neke organizacije imale programe, pa ipak nije bilo rezultata.

— To je upravo zato što postojeći programi nisu bili realni. Naime, postavljeni su preširoko, a ujedno nisu bili u skladu s materijalnim mogućnostima mjesta, odnosno područja na kojem osnovna organizacija djeluje. Naravno, takovi programi nisu ni mogli da okupe članstvo. Dakle, realni programi rada, koji će biti od neposrednog interesa za sve radne ljude na području kotara.

— Tada bi sigurno i odnos članstva prema organizaciji bio ispravniji.

— Dabome, članstvo bi vidjelo i osjetilo, da oni nisu samo tu da isključivo plaćaju članarinu nego da rade u političkoj organizaciji, koja je od neposrednog značenja za napredak sela i grada i njihovog stanovništva.

— A uloga rukovodstava u tim uvjetima?

— Nova rukovodstva osnovnih organizacija, koja će se uskoro birati, imala bi, po mom mišljenju, da odigraju gotovo odlučujuću ulogu u provođenju u život programa rada. Njihov rad bi se

morao osnivati upravo na tim programima a ujedno će voditi brigu da što bolje uključuju članstvo u aktivan rad za ostvarenje programa.

— Kakovo značenje pridajete godišnjim konferencijama organizacija Socijalističkog saveza?

— Lično im pridajem veliko značenje, naročito zbog izrade programa rada i biranja novih rukovodstava u kojima bi trebalo da se nalaze na okupu naši najvredniji i najposobniji drugovi i drugarice. Kod biranja novih odbora, mislim, da se ne bi trebalo isključivo orijentirati na službenike, učitelje i slična «slobodna» lica. Pored njih u svakom slučaju bi trebalo birati i neposredne proizvođače, odnosno ljude iz tvornica, poljoprivrednih zadruga i sl. U rukovodstvu osnovnih organizacija trebalo bi birati ona lica, koja će ispravno ocijeniti potrebe mjesta, njihovih građana i koja će se sa više upornosti boriti za ostvarenje programa rada. Organizacija Socijalističkog saveza s takvim rukovodstvom doista će postati općenarodni parlament koji će, ne samo pokretati, nego i rješavati mnoga važna pitanja pojedinih naših mjesta i radnog čovjeka.

— Izgleda da neki rukovodeći drugovi u osnovnim organizacijama gledaju s nepovjerenjem na druge ljude, smeta im širina.

— To je upravo tamo, gdje se sistem rukovodstva još uvijek osniva na zastarjelim principima. Naravno, da to sputava snage i umrtvljuje organizaciju. Upravo takav odnos je i doveo do toga da u nekim selima, kao u Banjevcima i Raslini ne postoji osnovna organizacija Socijalističkog saveza ili pak da one postoje, ali se njihovo djelovanje ni malo ne osjeća u životu sela. Takav je slučaj u nekim mjestima na općini Primošten, Vodiće, Tijesno i Oklaj.

— Odnos organizacija prema privrednim pitanjima.

— Smatram da bi organizacije Socijalističkog saveza u novoj godini morale mnogo više raditi na rješavanju privrednih problema. U zadugama bi trebalo razvijati forme rada putem raznih ograna, na pr. vinogradarskih, voćarskih, pčelarskih i drugih. Osnovne organizacije na selu mogu mnogo pridonijeti da zadruge poklone veću pažnju problemu školovanja administrativnog i proizvodnog kadra. One bi također trebale poraditi da se u svim poljoprivrednim zadugama osnuju zadrružni savjeti, koji će između skupština provjeravati ispravnost rada upravnih odbora i poslovnih upravitelja. U novoj godini naše organizacije bi trebale također djelovati u pravcu poljoprivredne proizvodnje. I u privrednim poduzećima morao bi se osjetiti još utjecaj Socijalističkog saveza u odnosu na povećanje produktivnosti, smanjenja proizvodnih troškova, jačanja radne discipline, borbe protiv rasipništva i tome slično, od čega ustvari i zavisi poboljšanje životnog stadarda naših radnih ljudi.

— Zelite li još nešto istaknuti?

— Smatram, da je potrebno nešto kazati o društveno-zabavnom životu na području našeg kotara. Moram istaknuti da organizacije Socijalističkog saveza nisu, barem dosad, vodile neku posebnu brigu o razvijanju društvenog i zabavnog života, koji je u gradu jednoličan, dok ga u selu gotovo i nema. Naše organizacije su u tom pogledu zaostale iza zahtjeva masa. Naše organizacije bi morale da više vode računa o potrebama naših mladih ljudi, i da u 1957. godini razviju jednu snažniju aktivnost i na tom području.

**NAŠIM ČITAOCIMA
I SURADNICIMA
SRETNJA 1957.**

Po intenzitetu međunarodnih zbivanja, obrtima i tendencijama u kretanju ova godina bila je, vjerojatno, punija i bogatija od ma koje druge poslije završetka Drugog svjetskog rata. Ona je počela sa povoljnim izgledima za razvoj međunarodne saradnje, a završava se u uslovima obnavljanja suprotnosti iz peri-

Period povoljnog razvoja i suradnje

Došlo je do nekoliko vrlo značajnih manifestacija, koje su na razne načine, u većoj ili manjoj mjeri, doprinosile povoljnom razvoju u odnosima kako između zemalja s različitim društvenim sistemima tako i između zemalja koje izgrađuju socijalizam. Karakteristično je da je do ovih manifestacija došlo u relativno kratkom periodu. Što se ranije stvaralo godinama, ostvareno je za desetak mjeseci 1956. godine. Opća karakteristika svih ovih napora je bez sumnje činjenica da su vještačko stvorene barijere ideološke podjele svijeta u mnogome prevaziđene i da su stare šeme o grupiranju država prema interesima političkih, ideoloških i strateških ciljeva slabile ili napuštane. Odnosi između Jugoslavije i Sovjetskog Saveza i Jugoslavije i narodnodemokratskih zemalja dalje su se razvijali na bazi principa nezavisnosti, ravnopravnosti, uzajamnog poštovanja i nemješanja u unutrašnje poslove. Dvadeseti kongres KP SR-a bio je događaj od velikog značaja. On je stvorio dovoljno široke okvire u kojima bi se odnosi između Sovjetskog Saveza i istočnoevropskih zemalja mogli danas razvijati na nov ravnopravan i demokratski način. Kongres je isto tako ukazao na neophodnost usvajanja širih koncepcija u odnosima između SS-SR-a i zapadnih zemalja. Konkretan izraz duha XX. kongresa KP SR-a bile su državne posjete sovjetskih rukovodilaca Bugarskine i Hruščova Velikoj Britaniji, što je predstavljalo presek u sovjetskoj vanjskoj politici. Zatim slijede njihove posjete Indiji, Burmi, Avganistanu. Izgledalo je da se počela napuštati praksa zatvaranja vlastitih granica od vanjskog svijeta i politika sumnjičenja svega na Zapadu.

Velike sile u ovom periodu ta-

Pogoršanje međunarodnih odnosa

»Ako je došlo do krize u međunarodnim odnosima, onda je u ništa manjoj mjeri došlo i do krize onih politika koje su dovele do nove zategnutosti«. Ovim riječima, državni sekretar za inozemne poslove Koča Popović definirao je na jedanaestom zasjedanju Generalne skupštine Ujedinjenih nacija situaciju u svijetu u vezi sa francusko-britansko-izraelskim napadom na Egipat i događajima u Mađarskoj. Poslije nacionalizacije Sueskog Kanala od strane Egipta, koji je kao suverena zemlja imao puno pravo da na svojoj teritoriji uzme u svoje ruke svoj najveći ekonomski objekat, Francuska i Britanija poduzele su niz mjera pritiska na ovu zemlju. Ujedinjene nacije, iako u prvom trenutku nisu uspjele da zaštite nezavisnu Egiptasku republiku, ipak su se pokazale kao odlučujući faktor u zaustavljanju rata. Nađe u ovu međunarodnu organizaciju bile su opravdane. Ovog

Perspektive

Međunarodna saradnja je poslije ovih zapleta rapidno nadovala i još uvijek je ispunjena opasnostima od izbijanja novih sukoba. U takvoj situaciji mnogi postavljaju pitanje: da li je koegzistencija među svim državama svijeta moguća? Nisu li posljednji događaji diskvalificirali ovu ideju i prikazali je kao nesposobnu da riješi najvažnije probleme sadašnjice?

Odgovor na ovakve prigovore je jasan i određen.

Fijasko nije pretrpjela ideja o koegzistenciji, nego, naprotiv, moralni poraz pretrpjela je politika koja je nastojala da obnovi stare metode u rješavanju gorućih međunarodnih pitanja. Također je neprihvatljiva koncepcija da bi za rad na svakom ozbiljnijem smirenju trebalo »sačekati bolju međunarodnu atmosferu«. Svijesno i intenzivno

oda »hladnog rata«. Međutim, uprkos nekim negativnim pojavama u međunarodnim zbivanjima, kraj 1956. godine otkriva istovremeno i neke nove elemente optimizma u mogućnosti bržeg i možda kvalitetno značajnijeg koraka u pravcu mira i aktivne koegzistencije među državama i narodima svijeta.

Došlo je zatim do novog razmaha nacionalne svijesti u zavisi zemljama i teritorijama, a države koje su nedavno stekle svoju nezavisnost, kao Egipat, Indonezija, Sirija, Sudan, Burma, sve snažnije su se predstavljale kao novi faktori mira u svijetu. Dvije zemlje Severne Afrike — Tunis i Maroko stekle su nezavisnost i postale članice Ujedinjenih nacija.

U ovom periodu Jugoslavija je imala veoma aktivnu ulogu. Predsjednik Tito je bio u posjeti Francuskoj, Rumuniji i dva puta u Sovjetskom Savezu. Svaka od misli našeg Predsjednika bila je dosljedna ranijim sličnim inicijativama za razvijanje saradnje među zemljama, bez obzira na društvene i ekonomske sisteme. Jugoslaviju su posjetili Nehru i Naser. Došlo je i do trojnog sastanka Naser — Tito — Nehru na Brionima, koji je bio značajan doprinos potrebama savremenog života u svijetu. Pred kraj godine grčko-jugoslavensko prijateljstvo ponovo je dobilo potvrdu u posjeti premijera Karmanliša Beogradu.

Ovakav razvoj događaja, međutim nije značio da su već prevaziđeni svi nesporazumi i uklonjeni svi elementi međunarodne napetosti i sukoba. Dug period »hladnog rata« stvorio je mnogo ozbiljnih problema, pa su sumnje i nepovjerenje ostali kao njegova posljedica. Mnoge zemlje, među njima i Jugoslavija čvrsto su isticale stanovište da je ravnoteža u međunarodnim odnosima veoma varljiva i prividna, a ko je zasnovana na podjeli svijeta na vojne do zuba naoružane blokove. A to je faktički još uvijek postojalo.

puta nije se ponovila istorija Društva naroda — iz predvečerja Drugog svjetskog rata.

Međunarodnu ravnotežu ozbiljno su ugrozili i događaji u Mađarskoj. Jedan nenarodni režim, koji je sebe nazivao »narodno demokratskim i socijalističkim«, izazvao je svojom nedemokratskom i despotizmom gnjev radničke klase i čitave nacije. To što je mađarska radnička klasa morala da se prihvati oružja i pođe u krvoproliće, najrječitije govori o tome do koje je mjere birokratski način upravljanja režima Rakosi — Gere bio nesnosan i antisocijalistički. Poslije intervencije sovjetskih trupa, poslije štrajkova, pasivne rezistencije, stavljanje van zakona teritorijalnih radničkih savjeta i mnogih hapšenja nastupio je period kada se Mađarska nalazi pred nejasnim odgovorom: da li će, kako i na koji način ova zemlja krenuti u svom socijalističkom razvitku.

produžiti ovaj kurs koji je došao do izražaja u prvom dijelu 1956. godine, to je jedino moguća alternativa da se stvore uslovi za međunarodno razumijevanje, povjerenje i mir u svijetu. A život i rad u miru i bez straha žele i traže danas svi narodi svijeta.

Radnom narodu Šibenskog kotara

čestita

NOVU 1957. GODINU

sa željom da u Novoj godini postigne još bolje rezultate na socijalističkoj izgradnji zemlje

KOTARSKI ODBOR SSRN
ŠIBENIK

Knin

U svim jedinicama Kninskog garnizona svečano je proslavljen Dan Armije. Održana su mnoga predavanja, a izvedeni su i kulturno-umjetnički programi. U okviru proslave organizirani su brojni sportski susreti, dok su u kasarnama održane uobičajene vojničke veselice.

Oficiri Kninskog garnizona održali su u selima predavanje o značenju 22. decembra — Dana Armije. U svim školama na području općine govoreno je o značenju toga dana. Đaci su pisali sastave o Armiji, a najbolji radovi bili su nagrađeni.

Dan Armije je naročito svečano proslavljen u Kninu. U Domu JNA održana je svečana akademija, na kojoj je bio izveden bogat kulturno-umjetnički program. U izvođenju programa sudjelovali su između ostalih baletna grupa i pjevački zbor gimnazije, članovi »Partizana« i KUD »Vaso Pelagić« iz Banjaluke, koje je izvelo narodna kola i pjesme.

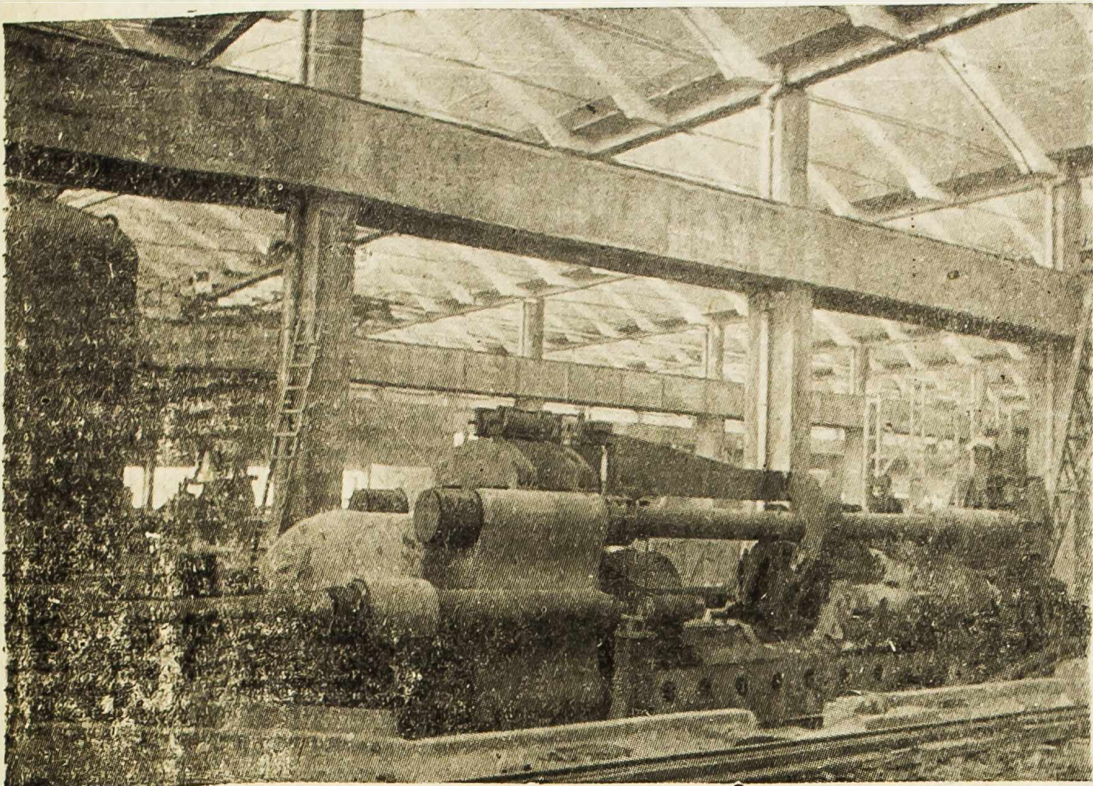
Povodom Dana Armije komandant kninske jedinice primio je grupu pionira, koja je u ime svojih drugova čestitala praznik. Njima je priređena zakuska, a zatim su im podijeljene knjige u znak sjećanja na proslavu 15-godišnjice JNA.

Siverić

Povodom petnaestogodišnjice osnutka JNA potpukovnik Koprić iz garnizona Knina održao je predavanje radnicima. Pored radnička predavanja su prisustvovali i pioniri osmogodišnje škole. Drug Koprićica je pored izlaganja o borbi partizana i osnutku naše Armije, govorio i o zadacima i ulozi našeg odreda u Egiptu. (N. G.)

Skradin

U Skradinu je u čast Dana Armije održana svečana priredba, koju je organizirala osmogodišnja škola. Tom prilikom je Nikola Krička održao referat o postanku i razvoju naše Armije. Priredbi je prisustvovalo mnoštvo mještana. (S. V.)

Iz Tvornice lakih metala »Boris Kidrič«

Avdo Humo:

PORESKA POLITIKA NA SELU

Za vrijeme skupštinske debate nekoliko narodnih poslanika govorilo je o budžetima narodnih odbora i ostvarivanju potrebnih prihoda. Poznato je da prihodi budžeta i drugih fondova dolaze najvećim dijelom iz društvene privrede. Međutim, nije malog značaja i onaj dio prihoda koji se ubira od stanovništva. Među važnije prihode od stanovništva spadaju porez na dohodak od poljoprivrede, porez na dohodak od samostalnih zanimanja i imovine, općinski prirez i dr. U čitavoj zemlji je prije dvije godine uveden sistem oporezivanja prihoda od poljoprivrede prema katastarskom dohotku. Takvo oporezivanje pozitivno se odrazilo na poljoprivrednu proizvodnju, jer je stimuliralo proizvođača za povećanje prinosa.

Smatra se međutim, da oporezivanje po sadašnjem katastarskom prihodu pored svojih pozitivnih strana ima i nedostatke u pogledu izračunavanja katastarskog prihoda. Ti nedostaci su doveli u prvom redu do neravnomjernih odnosa u raspodjeli porezskog opterećenja između pojedinih političko-teritorijalnih jedinica pa i između pojedinih kulturna zemljišta na istom području. Pored toga, katastarski prihod je računat prema cijenama poljoprivrednih proizvoda iz 1952. i zbog toga njegova visina ne odgovara sadašnjem stanju.

Iz ovih razloga ove godine se pristupilo izračunavanju novog katastarskog prihoda koji treba da otkloni postojeće nedostatke. Prema prvim obračunima novog katastarskog prihoda pokazuje se da je on za 29 odsto veći od postojećeg.

Pošto savezna komisija završi rad i izradi ljestvicu katastarskog prihoda.

GRADNJA ŠKOLE I ELEKTRIKACIJA — PROBLEMI O KOJIMA SE GOVORILLO NA GODIŠNJOJ KONFERENCIJI SSRN U BODARICI

Na godišnjoj konferenciji SSRN u Bodarici dotaknuta su dva najvažnija pitanja: gradnja škole i elektrifikacija sela. Pored toga, diskutiralo se i o radu poljoprivredne zadruge u Krapnju, koja je poslije prebrođene krize postala jedna od boljih zadruga na ovom području. Za predsjednika osnovne organizacije SSRN ponovo je izabran Lovre Nanjara. (P. L.)

skog prihoda predstojе obimni poslovi u kotarima na individualnom izračunavanju katastarskog prihoda. A poslije ovoga stvorit će se mogućnost za uvodjenje jedinstvenih porezskih stopa za cijelu zemlju. Sadašnji rezultati govore da postoje mogućnosti bilo prelaskom na novi katastarski dohodak bilo korekcijama starih porezskih stopa da se unesu izvjesne promjene u oporezivanje dohotka na selu.

Smatra se da bi promjene u dosadašnjem načinu ubiranja prihoda od seljačkih domaćinstava nametale potrebu da se detaljnije razmotri opravdanost postojanja i visine nekih drugih obaveza. Postoje izvjesni prihodi kao što je meljarina, zatim razne takse, naročito one koje se odnose na prehranbene artikle, koje bi trebalo revidirati, a neke kao što su takse na pse i kola, ukinuti. Ima primjedaba da je porezski sistem suviše kompliciran. Međutim, u Saveznom izvršnom vijeću se smatra da nije bitno da li u porezskom sistemu postoji više oblika poreza. Čak je i pozitivnije ako ih ima više, jer se jedino na taj način može pravednije oporezivati dohodak i pravilnije zahvatiti viškovi. Problem je u tome kako unaprijediti porezski sistem i odbaciti iz njega ono što ne bi trebalo da se zahvaća porezom kroz pojedinačne vidove. U porezskom sistemu se sada postavlja pitanje, dokle ići u takozvanim fakultativnim prihodima kroz razne takse koje mogu da utječu, ako se u tome pretjera, na životni standard ljudi. Smatra se da kritika

na izvjesne oblike porezskih davanja stoji, naročito u onim oblicima koji ostavljaju i političke posljedice. S druge strane potrebno je istaći da sadašnji porezski sistem nije oporezovao dohodak koji se stvara van društvene privrede na onaj način kakvo odgovara našoj potrošnji i odnosima na tržištu.

Od 1952. godine stalno se povećava proizvodnja industrijske robe za široku potrošnju. Računa se da je ovo povećanje do 1955. godine iznosilo do 60 odsto. Postavlja se pitanje, kako uskladi ti te odnose na našem tržištu, kako uskladi ti seosku potrošnju sa gradskom. Porezski sistem treba postaviti tako da kroz razne druge vidove dodemo do onih sredstava koje je nužno držati na jednom nivou da bi se osigurala potrebna potrošnja na selu.

Sto se tiče ubiranja poreza na dohodak od samostalnih zanimanja i imovine smatra se da se tu stoji najslabije. Razlozi za slabo zahvaćanje prihoda zanatlija i ostalih porezskih obveznika ove kategorije su uglavnom u prikrivanju prihoda od strane obveznika, u nedostatku podataka o njihovim prihodima i u nestručnosti porezskih i finansijskih organa. Prikriveni prihodi ovih obveznika imaju različito djelovanje na tržište a s druge strane umanjuju se prihodi budžeta. Zbog toga će se porezski i finansijski organi narednih godina morati založiti da osiguraju takav kadar koji će moći da odgovori svome zadatku.

Narodna omladina Šibenske općine izabrala novo rukovodstvo

Narodna omladina Šibenske općine izabrala je prošle nedjelje na svojoj godišnjoj konferenciji novo rukovodstvo od 25 članova. U nadzornu komisiju je izabrano pet drugova i drugarica. Prilikom konstituiranja novog Općinskog komiteta izabran je sekretarijat od devet članova. Za predsjednika je biran Dane Belamarić, a za sekretara Velimir Zanze.

Izvještaj o radu omladinske organizacije podnio je drug Srećko Bašić, dosadašnji predsjednik Općinskog komiteta. U općinom izlaganju on je istakao uspjeha i nedostatke u dosadašnjem radu organizacije Narodne omladine na području Šibenske općine. Između ostalog je ukazao i na mogućnost jedne šire aktivnosti omladine na području političkog, privrednog i društvenog života.

Velik broj delegata sudjelovao je u diskusiji. Oni su tom prilikom iznosili pozitivne rezultate pojedinih organizacija, ali su ujedno oštro ukazali na slabosti koje se još pojavljuju u djelovanju omladinskih organizacija. Tako je istaknuto da je potrebno pokloniti veću brigu mladim radnicima u pravcu poboljšanja njihovih životnih uvjeta i školovanja. Također bi se moralo više voditi računa o kulturnom i zabavnom životu omladine za što ona pokazuje inače velik interes. Diskutiralo se, pored ostalog, o pionirskoj organizaciji, pa je izraženo mišljenje da se i toj organizaciji bezuvjetno mora pružiti veća moralna i materijalna pomoć. Diskutanti su se složili na konstatacijom da moralni odgoj u našim školama ne zadovoljava. Istaknuta je potreba da omladinska organizacija uloži napore kako bi se taj odgoj postavio na zdraviju osnovu.

U diskusiji su također sudjelovali Josko Ninić, predsjednik Općinskog odbora SSRN, Nikica Bujas, sekretar Općinskog komiteta SK i Simo Krmar, član predsjedništva CK NOH-e. Oni su iznijeli neka pitanja koja su od značaja za rad omladinske organizacije. Delegati su na kraju uputili pozdravne telegrame Centralnom komitetu SKJ i drugu Titu, te Centralnom komitetu NOH-e.

GOSTOVANJE DILETANTSKE GRUPE IZ RAMLJANA

U Tepljuhu je gostovala diletantska grupa iz Ramljana. Gosti su u sali zadrugnog doma, pred preko 150 osoba, uspješno izveli program, koji se sastojao iz dvije jednodinke i nekoliko skečeva. Zasluga za dobar rad ove mlade grupe pripada uglavnom učiteljima Osmogodišnje škole u Ramljanima

(D. Č.)

Podsticaj komuna na veću štednju

ČLAN SAVEZNOG IZVRŠNOG VIJEĆA MOMA MARKOVIĆ O SOCIJALNOM OSIGURANJU U 1957. GODINI

Sredstva socijalnog osiguranja povećat će se u idućoj godini na sumu od 146 milijardi i 151 milijun dinara. Međutim, to povećanje ne znači proširivanje prava osiguranika već je ono nužno porast rashoda zbog normalnog povećanja broja osiguranika. Pored toga sa povećanjem plaća, vjerojatno će doći do izvjesnog povećanja cijena zdravstvenih usluga.

Kod trošenja sredstava socijalnog osiguranja trebalo bi voditi računa o što racionalnijem korišćenju i štednji. Boljim korišćenjem sredstava i njihovom preraspodjelom unutar fondova socijalnog osiguranja može se poboljšati stanje pojedinih korisnika socijalnog osiguranja i pomoći onima kojima je ta pomoć najpotrebnija. U tom smislu pripremaju se izmjene propisa o financiranju socijalnog osiguranja kojima će se stimulirati komune na veću štednju, a uštede će moći da koriste za razvijanje svoje zdravstvene službe.

PENZIJE I INVALIDNINE

U 1957. godini za invalidske penzije predviđa se 14 milijardi a za starosne 12 milijardi dinara. Davanja za invalidske penzije i dalje rastu. Očigledno je da ima mnogo invalidskih penzionera iako je dobro poznato da su samo 9% postali invalidi na poslu a 91% zbog bolesti.

Ne bi bilo preostlo reći da prosto navode čovjeka da traži invalidsku penziju. Poduzeća se uopće ne staraju da radnicima nalaze lakši posao ili da ih prekalificiraju, već ih jednostavno šalju invalidskoj komisiji a ove predlažu penziju. Takva se lica obično zapošljavaju kod privatnika ili rade honorarno. Zbog toga se predviđa revizija invalidskih penzija i što brže vraćanje na posao onih lica koja su sposobna za obavljanje lakših poslova odnosno za prekalifikaciju. Ovim mjerama uštedit će se znatna finansijska sredstva koja će se upotrebiti za poboljšanje položaja teških invalida rada kojima je pomoć zaista potrebna.

Predviđa se da se novim zakonom o penzionom osiguranju utvrde jedinstveni kriterijumi pri određivanju penzijskog osnova prema radnom stažu i stručnoj spremi kod svih osiguranika, a također i mnogo veći utjecaj plaće na visinu penzije nego što je dosad bio slučaj.

Isto tako treba da se odrede i povoljniji uslovi za sticanje prava na ličnu penziju za učesnike Narodnooslobodilačke borbe i prava na porodičnu penziju članova porodice onih lica koja su

iz radnog odnosa stupila u Narodnooslobodilačku borbu i poginula, a nisu imala ni minimalni radni staž koji se traži za sticanje prava na ličnu penziju.

Predviđa se i način zaštite osnovnog životnog standarda ličnih i porodičnih penzionera kojima je penzija jedini izvor prihoda a čiji je iznos zakonske penzije nedovoljan za pokriće osnovnih životnih potreba.

DJEČJA ZAŠTITA

U idućoj godini propisi o dječjim dodacima ne će se mijenjati. Ali, razmatraju se mogućnosti da se povećaju fondovi za dječju zaštitu. Sredstva za ove fondove mogla bi se osigurati ne samo iz državne lutrije nego i od priloga Dječje nedjelje. Isto tako se razmatra mogućnost da se ovi fondovi alimentiraju iz raznih drugih izvora, kao što su sportske i druge priredbe. Traži se put i način da se poduzeća i komune orijentiraju na izgradnju dječjih jaslaca, zabavišta, obdaništa i domova, kojih sada ima malo. Propisima bi se moglo predvidjeti da se u novogradnjama obavezno stvaraju dječji vrtići.

INVALIDSKE PRINADLEŽNOSTI

Sredstva za zaštitu ratnih vojnih invalida predviđaju se saveznim budžetom. Ona su u 1955. godini iznosila 10 i po milijardi dinara, u 1956. godini 11 milijardi dinara, a iduće godine predviđa se ista suma.

Sada se priprema niz propisa o ratnim invalidima, među kojima uredba o invalidskim pripadnostima, propisi o banjskom i klimatskom liječenju invalida i t. d. Svi propisi usmjereni su na

to da se što veća pažnja posveti težim invalidima i samohranim roditeljima.

Izmjenom uredbе o invalidskim pripadnostima, invalidski dodatak koji je dosad svima korisnicima isplaćivan u iznosu od tri i po hiljade dinara diferencira se u šest cenazusnih grupa — prema visini prihoda koje ima korisnik. Pošlo se od principa da težiste zaštite treba usmjeriti na najteže kategorije invalida, t. j. na invalide sa 80 i više procenata invaliditeta.

Djeci palih boraca bez oba roditelja omogućuje se da mogu isto-vremeno uživati i invalidski dodatak i dodatak na djecu. Isto tako predviđaju se povoljni uslovi za uživanje invalidskog dodatka samohranih uživalaca porodične invalidnine kao i povoljniji uslovi za udove palih boraca i umrlih invalida koji imaju na izdržavanje malu djecu.

IZRADA INVESTICIIONIH PROGRAMA

U zadnje vrijeme bilo je više slučajeva da su natječaji koji se raspisuju iz Općeg investicionog fonda i Republičkog investicionog fonda prošli tako, da ih naše privredne organizacije nisu iskoristile, premda je situacija takva, da su investiciona sredstva i te kako potrebna većini privrednih organizacija.

Razloga, zbog kojih ti natječaji prolaze mimo naših poduzeća, ima više. Jedan od najčešćih, svakako je nespremnost investitora da udovolji svim uslovima raspisanog natječaja. Nespremnost proizlazi iz toga, što se izradi investicionog programa pristupa onda, kad se u »Službenom listu« ili »Narodnim novinama« pročita da je natječaj raspisan.

Plenum Kotarskog odbora SSRN

Kotarska konferencija u mjesecu ožujku

Na plenumu Kotarskog odbora SSRN raspravljeno je o nekim aktuelnim problemima ove organizacije. Perspektivni i akcioni programi poljoprivrednih zadruga i smjernice za daljnji rad organizacije Socijalističkog saveza, bili su u centru diskusije. Analizirajući stanje u poljoprivredi i zadrugarstvu zaključeno je, da se pristupi formiranju komisija za poslovanje zadruga, zatim poslovnih savjeta za pitanje voćarstva i stočarstva. Diskutiralo se i o osnivanju mašinsko-traktorske stanice, koje barem za sada ne dolazi u obzir, zbog dotrajalosti voznog parka. Bilo je riječi i o osnivanju poljoprivrednih stanica u mjestima gdje one ne postoje, kao i o organiziranju seminara za unapređenje poljoprivrede. Pokrenuto je također pita-

nje izrade perspektivnog plana za daljnji razvoj privrede našeg kotara.

U diskusiji o radu osnovnih organizacija SSRN odlučeno je da se u toku siječnja i veljače održe mjesne odnosno općinske konferencije, a u mjesecu ožujku konferencija SSRN za kotar Šibenik.

M. Mudronja

U ZATONU GROM OŠTETIO KROV KUĆE

23. o. mj. u Zatonu je vladalo veliko nevrijeme. Tom prilikom udario je grom u kuću Krste Sevdije, te oštetio čitav krov i električnu instalaciju. Članovi vatrogasnog društva u mjestu, zajedno s ostalim narodom, odmah su pristupili popravku krova i tako su uspjeli da spriječe još veće štetu, koju bi vlasniku kuće prouzrokovala obilna kiša.

IZ UREDNIŠTVA

Obavještavaju se čitaoci da će slijedeći broj »Sibenskog lista« izaći u srijedu 9. siječnja 1957.

Brže rješavanje zahtjeva za mirovinu

U pretprošlom broju našeg lista objavljeno je nekoliko ozbiljnih razloga zbog kojih zavod nije u stanju brže donositi rješenja o radnom stažu koji se dokazuje sa svjedocima. Ovom prilikom želimo istaći zbog čega dolazi do zakašnjenja u donošenju rješenja o pravu na mirovinu: invalidnine. Neriješenih zahtjeva za mirovinu na dan 30. XI. t. g. bilo je 559, od čega 112 novih zahtjeva. Ako se prosječno mjesečno prima oko 200 zahtjeva, a mjesečno se može riješiti oko 350 (kao u XI. 56.), to proizlazi da bi se sav zaostatak neriješenih predmeta mirovina i invalidnina mogao riješiti za oko 4 mjeseca. Međutim, ima nekoliko faktora koji to gotovo onemogućuju, zbog čega ovo i pišemo da bi i na ovaj način utjecali na odgovorne. Zahtjevi često dolaze u zavod slabo kompletirani o kojima se onda obavezno mora voditi poseban postupak dopune kompletiranja, što bi — da je više pažnje, otprilike, a rješenja se vrlo lako mogla donijeti. Još veća zapreka se stvara kada poduzeća i ustanove ne odgovaraju na dopunu postupka zavoda ili se to čini poslije nekoliko mjeseci. Za primjer ističemo nekoliko takvih slučajeva: poduzeće »Ivan Lavčević« ne daje tražene podatke na tri požurnice zavoda, NO općine Ražanac ne odgovara na četiri požurnice, NO općine Drniš ne daje što se traži na pet dopisa zavoda, poljoprivredna zadruža Perković ne daje podatke o plaći, tako to zavod traži tri puta, poduzeće »Štampa« ne dostavlja podatke na dopise od 26. VIII. 14. XII. i 22. XIII. 56. NO općine Šibenik za Čikutović Milicu izdaje uvjerenje o porezu samo na kuću (Kućarina), dok je službenik zavoda uvidom u knjigu obveznika odmah utvrdio i porez od poljoprivrede i to Din 546. Ovakvih primjera ima više. Tko je kriv što se ovakvi predmeti ne rješavaju, nego oni

koji šute i ne udovoljavaju svojim dužnostima, a time nanose štetu osigurancima. Bržina rješavanja prava na mirovinu u zavodu upravo ovisi o tome, kada će zavod dobiti tražene dokumente. To su propusti pojedinih osoba, razlozi subjektivnog karaktera, pa bi se odgovorna lica trebala pobrinuti da njihovi službenici u ovakovim slučajevima odmah udovoljavaju traženjima zavoda ili samih osiguranika.

U ostvarivanju prava na mirovinu, osim ovog problema, pojavljuju se slični razlozi kao i kod utvrđivanja radnog staža sa svjedocima. Svjedoci se katkada ne odazivaju na poziv zavoda, krivo se ili nedovoljno svjedoče, pa je potrebno dopunjavati saslušanja svjedoka, suočavati svjedoke i na taj način dolaziti do stvarne istine. Ukoliko se ne odazove i jedan svjedok za neko zaposlenje, onda dolazi do odugovlačenja u postupku, a onda i samog rješenja.

Na kraju ćemo navesti jedan karakterističan slučaj, koji govori o kakovih slučajeva može doći u ostvarivanju prava na mirovinu. Miljak Mate Josipa iz Kiljaka uživa invalidsku mirovinu neprekidno od 10. II. 1950. do danas. Vodi spor pred Vrhovnim sudom radi kvalifikacije i uspijeva da mu se utvrdi mirovina na iznos od Din 5760. Međutim za sve to vrijeme imenovani je nerekidno zaposlen u ložionici Split, t. j. u radnom odnosu od 13. IV. 1949. do 11. X. 1956. g. Ni to nije dosta, nego isti isti Miljak, dok prima mirovinu od zavoda Šibenik, postavlja novi zahtjev na invalidsku mirovinu i to zavodu za socijalno osiguranje u Splitu danom 1. XII. 1956. g. Ne upuštamo se u namjeru Miljak Mate s ovim novim zahtjevom, ali je slučaj najbolja ilustracija sa kakovim se problemima može susresti referent za mirovine u zavodu.

I. R.

KNINSKE TEME na kraju godine

Odmiče dan po dan. Stara godina se oporasta s gradom ispod Dinare. Običaj je na kraju godine učiniti makar i površnu bilancu da ostane traga za one koji će u daljnjem budućnosti lišati stare kronike o gradovima, prilikama i ljudima. Nek se eto nađe, bez pretenzija, da bude strogo dokumentarno.

Treba spomenuti gradilište kninskog željezničkog čvora, koje je u toku cijele godine, obimom radova i mehanizacijom privlačilo pažnju svih građana, koji su često izlazili na gradilište, interesirajući se za pojedine detalje. Sada na kraju godine, i ako radovi nisu završeni, vide se rezultati višemjesečnih napora. Most je napravljen i asfaltiran. Sedam novih kolosijeka vijuga od Gajnjače prema željezničkom mostu na Krki. Ogromne količine zemlje i kamena je razvezno i ugrađeno. Na stotina tona cementa, šljunka i željezničkog mosta preko kojeg će se postaviti pet kolosijeka. Poguta je zgrada za skretničarski ured i mnogi drugi objekti su nastali ili su u izgradnji. Veliki kran »Mostogradnje« sad je demontiran. Bili smo navikli na njegovu ogromnu silu. I sad je neobično bez njega i drugih strojeva koji su odvezeni.

Na području školstva bilo je uspjeha i novosti. U Kninu je otvorena osmogodišnja škola. Niži razred: gimnazije su se odvojili od viših. Na ostalom dijelu općine proširena je mreža osmogodišnjih škola. Ranije ih je postojalo samo 6, dok se u toku godine broj povećao na 20. Osim Podinara i Prevljasa, sva školska djeca su obuhvaćena osmogodišnjim školovanjem. Veliki napredak je primijećen u školi učenika u privredi, koja je zahvaljujući pomoći Znanstvene komore NR Hrvatske, dobila novi namještaj, te obogatila kabinet i biblioteku.

Kulturno-prosvjetni život u mjestu zadovoljava, a naročito kad se uzmu u obzir i gostovanja sa strane. Narodno sveučili-

šte je nakon reorganizacije u kratkom vremenu dalo nekoliko vrlo uspješnih predavanja. Pjevački zbor je stagnirao, a KUD »Duško Damjanić« nije dalo nijednu dramsku priredbu. Krajem godine prijatno je iznenadilo KUD »Pero Milanović« i to dramom u »Pozadini«. Od stranih gostovanja treba istaknuti dramski ansambl splitskog Narodnog kazališta, koji je izveo Marinkovićevu »Gloriju«. Isto tako je u ugodnom sjećanju svojevremeni nastup Marije Crnobori, Ljubibe Jovanovića i drugih prvaka Jugoslavenskog dramskog pozorišta.

Gostovanja šibenskog kazališta rado su primana od kninske publike. Šteta je da ih nismo imali prilike vidjeti u drugoj polovici ove godine. Vrijedno je zabilježiti ljetosnji nastup renomiranog zbora šibenskog »Kola«.

* * *

Krajem godine Knin je dobio dvije značajne ustanove: Dom »Partizana« i Kazalište lutaka. Na polju fizičkog odgoja treba spomenuti vrlo dobar rad »Partizana«, koji je radio pod vrlo nepovoljnim uvjetima. U kvalifikacionim takmičenjima to je društvo steklo pravo na učešće na saveznom natjecanju u Mariboru, gdje je postiglo relativno dobar uspjeh.

* * *

Posebno treba istaknuti dobar rad planinarskog društva »Dinara«, koje je, pored penjanja na Šator planinu, organiziralo I. republički planinarski kros u kojem su planinarki iz Knina osvojile prvo mjesto. NK »Dinara«, član splitske podsavne lige, u jesenskom dijelu prvenstva, nije imao nekih naročitih uspjeha. U proljetnom dijelu igrači tog kluba morat će se jače založiti da bi osigurali opstanak u podsavnoj ligi. (AM)

Skupštine organizacija SSRN

Na posljednjem plenumu Općinskog odbora SSRN Šibenik odlučeno je da se godišnje skupštine osnovnih organizacija SSRN održe do konca siječnja 1957. godine. U svim osnovnim organizacijama SSRN vrše se pripreme, a neke organizacije već su održale svoje konferencije.

Trebalo bi da odbori osnovnih organizacija SSRN izvrše što detaljnije pripreme, da podnesu referate u kojima će se, pored kraćeg političkog dijela, naročito govoriti o dosadašnjem radu, o postignutim uspjesima kao i griješkama i slabostima toga rada. Isto tako treba pripremiti i programe rada za iduću godinu. U tim programima trebalo bi da se vidi što bi sve organizacija SSRN raditi u idućoj godini. Ti programi ne treba da budu općeniti, već konkretni sa točno određenim zadacima.

U nove odbore treba birati najbolje drugove i drugarice, ali pritom paziti da nisu prezađubeni drugim dužnostima. Pored biranja novog upravnog i nadzornog odbora, osnovne organizacije će birati i delegate za Kotarsku skupštinu.

U. B.

PLENUM OPĆINSKOG ODBORA SSRN DRNIŠ

Na plenumu Općinskog odbora SSRN Drniš raspravljano je o pripremama za održavanje godišnjih konferencija u osnovnim organizacijama Socijalističkog saveza. Pored toga, diskutiralo se i o perspektivnom planu razvoja općine, kako bi osnovne organizacije SSRN bile u stanju da bolje pripreme svoje programe rada.

Na plenumu je dotaknuto pitanje obrade napuštenih površina, nekad obradive zemlje na području Siverić — Miočić i drugih sela u Petrovom polju. Takve zemlje ima nekoliko stotina hektara i na njoj bi uspijevale sve kulture, a naročito vinova loza.

B. K.

GODIŠNJA KONFERENCIJA NARODNE OMLADINE

U Skradinu je održana sedma po redu godišnja konferencija Narodne omladine, kojoj su, pored 66 članova, prisustvovali predsjednik NO općine Ivo Babić i sekretar Općinskog komiteta SK Nikola Krička.

Izvještaj je istakao u prvom redu veoma plodan rad pojedinih organizacija, koje su sudjelovale na izgradnji HE »Peruća«, zatim sportskih objekata, puteva i drugo. Organizacije u Ladevcima i Bratishkovicima posebno su pohvaljene za masovno sudjelovanje u radnim akcijama.

Diskusija je dotakla neke teškoće s kojima se bore pojedine organizacije, kao nedostatak materijalnih sredstava, prostorijski i slab odziv ženske omladine u radu organizacije Narodne. U diskusiji su učestvovali i drugovi Babić i Krička, koji su iznijeli nekoliko karakterističnih primjera iz rada pojedinih organizacija.

U novoizabranom komitetu za predsjednika je biran Filip Skarot, a za sekretara Nedjeljka Šišak.

J. Grbelja

DOBAR RAD ORGANIZACIJE SSRN PAKOVO SELO

Odbor ove organizacije češće se sastajao i rješavao probleme svoga sela naročito komunalne, a oni politički su se spontano odvijali. U selu je organizacija SSRN izgradila česmu i poilište, čiji bi radovi prema troškovniku građevinskog poduzeća premašivali pola milijuna dinara. U toku je gradnja puta u dužini 3 kilometra u koji je ugrađeno preko 160 m³ tucanika. Na gradnji dosad je dano oko 400 nadnica. Organizacija SSRN imala je uspjeha i na kulturnom polju. U toku godine izvedene su dvije predstave, radi na uređenju čitaonice, vrši agitaciju na pretplatu štampe i t. d. Sve u svemu ova organizacija sa dobrim rezultatom očekuje godišnju konferenciju.

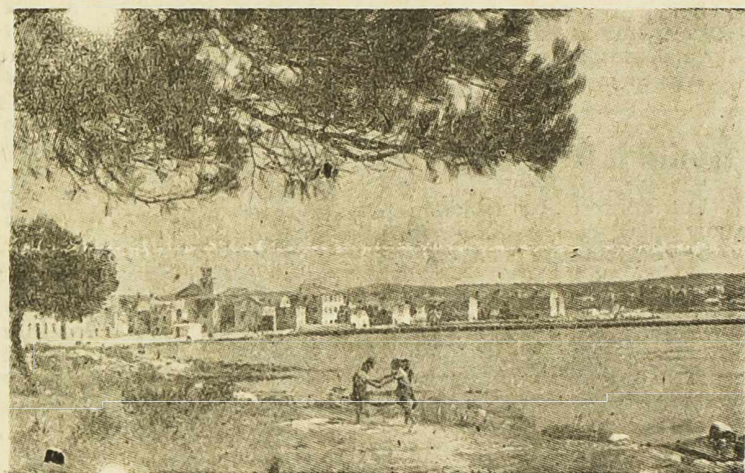
B. K.

Turistička ostvarenja i perspektive našeg užeg područja

Pojam turizma, simbolizira danas masovno kretanje i međusobno zbližavanje ljudi iz svih krajeva svijeta. Prema tome, razvijanje turizma, pored osnovnog značenja, koje je sadržano u veoma unosnoj privrednoj djelatnosti, predstavlja i plemeniti doprinos prirodnom povezivanju ljudi, a time i učvršćenju sveopćeg mira u svijetu.

Naša zemlja, s izvanrednim obiljem prirodnih ljepota, sa velikim bogatstvom kulturno historijskih spomenika, sa prirodnom dobrodušnošću i lijepo razvijenim gostoprimstvom naših ljudi, kao i sa svojim savremenim uređenjem, postaje posebno privlačna za strance. Pored toga, ljepota i bogata raznolikost svakog pojedinog predjela u našoj zemlji, stvara živ interes za njeno upoznavanje i kod naših domaćih ljudi.

U toj bogatoj riznici, Šibensko područje predstavlja također jedno zрно u nizu bisera. No, nažalost moramo priznati, da je na ovom našem području veoma malo učinjeno, da ono postane pristupačno za užitak i raznododu mnogim ljubopitljivim posjetiocima. Prošlost pripada prošlosti, pa stoga nije ni vrijedno o njoj govoriti. Jedino treba napomenuti, da se u njoj nije vodilo ni najmanje računa o unapređenju našeg kraja, a to je i glavni razlog, što šibensko područje nema svoje turističke tradicije i pored postojećih uslova.

Plaža u Vodicama

S druge strane, u našim novim društvenim uslovima, iskreno govoreći, s izvjesnim zakašnjenjem se uvidjela sva ona korist, koja proističe iz turističke privrede, bilo bi nepravredno pri tome ne uzeti u obzir i neke druge razloge, koji su u priličnoj mjeri usporavali razvitak ove grane privredovanja.

Razvitak turističke privrede, već po svojoj prirodi, ne može biti stvar pojedinaca. Tu je potrebno pravilno razumijevanje i široko učestvovanje svih ljudi.

Nazadno gledanje na turizam, kao na neko dokonjaštvo, zatim razne preživjele predrasude i to me slično, zadržalo je još svoga korijena u našem kraju. O tome neka posluži kao primjer slučaj Vodic, gdje su se ljudi ismijavali graditelju asfaltnog platoa za plesanje, nazivajući to mjesto »Batorićevo gumno«. Pored toga, naši građani teško se privikavaju da usvoje jednu veoma korisnu djelatnost, iznajmljivanje ležajja gostima sa strane u turističkoj sezoni. Te pojave otežavaju ionako skućene naše mogućnosti prihvata gostiju.

Veliki nedostatak na našem području je i pomanjkanje prijevoznih sredstava, jer koja koriste od ljepote Slapova Krke, Koratarskih otoka, Dinare i drugih prirodnih fenomena, ako to ostaje nepristupačno stranim gostima i našim radnim ljudima. Poznata je stvar, da danas širom svijeta radni ljudi upravo hrle na izlete u prirodu, smatrajući to jednom od najljepših i najkorisnijih društvenih razonoda. Razine »vikend« i »pik-nik« priredbe, postale su najomiljeliji sastanci ljudi, gdje se u divnom raspoloženju provode dani odmora i stiče nova snaga za naredni rad.

U tome pogledu, kod naših ljudi postoji veoma slabo razvijen smisao i osjećaj za njegovanje ove plemenite razonode, što se mora iskreno poželjeti.

Turistička djelatnost, i pored svojih skromnih razmjera na našem užem području, predstavlja u sklopu naše privrede dosta vidno mjesto. Pri ocjeni te koristi treba imati u vidu, da se turističko privredovanje ostvaruje veoma jednostavno, bez nekih posebnih ulaganja materijalnih dobara. Tu u prvom redu dolaze one lične usluge, koje angažiraju veliki broj osoba, a koje svojim suštinskiim oplođenjem umiju osvojiti gosta i učiniti mu boravak što ugodnijim. Sa takvim postupkom uslužnog osoblja u dobroj mjeri se ublažuju i oni nedostaci, sa kojima se ovdje borimo, a zadovoljan gost je redovno i dobar gost u svakom pogledu.

Nije potrebno posebno isticati, što znači živo turističko gibanje za jedno mjesto ili neko područje. Podsjetimo se samo onih dana, kada se rećemo u Šibenik sleći nekoliko stotina turista. Tada naš grad poprma posebnu živost, a sve grane privredne djelatnosti, od čistača cipela pa do najvećih pogona, osjetljivo primjećuju u svom prometu to prisustvo.

Ovogodišnja posjeta stranih turista podbacila je općenito u našoj zemlji, a to se odnosi i na naše mjesto. Pa i pored te činjenice za proteklih 11 mjeseci u ovoj godini, priliv raznih stranih deviza i valuta u našem mjestu predstavljao je vrijednost od oko 80.000 dolara, što bi prema obračunskom kursu od 600 dinara za

sat pomanjkanju konformnog smještaja gostiju, te nedostatku prijevoznih sredstava za obilazak prirodnih ljepota naše okoline, za koje kod posjetilaca vlada veoma živ interes. Zbog takvog stanja, velika većina gostiju samo prolazno navraća u naše mjesto, napuštajući ga prilično rano.

Gledajući perspektivno, već iduća sezona obećava znatno poboljšanje naših turističkih prilika. Zahvaljujući velikom razumijevanju i zauzimanju naših odgovornih društvenih faktora, iako uz teške materijalne žrtve, nabavljeno je ovih dana 6 velikih moderno uređenih autobusa od po 42 sjedala. Time će se popuniti jedna osjetljiva praznina u našem lokalnom saobraćaju, a za vrijeme turističke sezone, izletničke grupe dobit će toliko potrebna udobna prijevozna sredstva.

Nadalje, pristupit će se temeljitoj rekonstrukciji puta na relaciji Šibenik — Slapovi Krke, što će biti značajan prilog turističkoj afirmaciji čitavog našeg područja. Radi se također na projektu adaptiranja broda »Jadrija« u turističke svrhe, tako da bi taj brod služio i nadalje za vrijeme kupališne sezone za prijevoz kupaca, a izvan te sezone, bio bi korišten za kružna putovanja izletničkih grupa.

Radovi na elektrifikaciji kupališta »Jadrija« u punom su jeku. Nabavljeni su i već prispjeli potrebni transformatori i dovodni stubovi, a iskopavanje su i jame za njihovo ukopavanje, pa je očekivati, da ćemo u 1957. godini imati osvijetljenje i tamo, što će u dobroj mjeri pridonijeti ubrzanju daljnje izgradnje toga krasnog predjela.

Pored privrednog značaja turističke djelatnosti u našem užim uslovima postavlja se u sklopu te djelatnosti i zadatak razvijanja društvene razonode.

Društveni izleti nesumnjivo pružaju najkulturniju i najugodniju razonodu. Modernizacijom i proširenjem autosaoobraćaja, te prilagodjivanjem broda »Jadrije« za turističke potrebe, stvorit će se lijepe mogućnosti priređivanja masovnijih izleta za naše radne ljude uz pristupačne uslove. Predviđa se u vremenu trajanja ljetne sezone svakodnevna autobusna veza Šibenik — Slapovi Krke, a svake subote uveče višekratna veza, dok će brod »Jadrija« moći odlično poslužiti za priređivanje izleta vodenim putem.

Ocijenjujemo li dosadnja turistička ostvarenja na našem području, onda ćemo doći do zaključaka da su ona veoma skromna s obzirom na mogućnosti, koje ovo područje pruža svojim izvanrednim prirodnim i historijskim privlačnostima. No put kojim se krenulo, pruža opravdanu nadu, da će u skoroj budućnosti nastati procvat i ove privredne djelatnosti.

B. Rapajić

MELIORACIJA KOSOVA I KNINSKOG POLJA

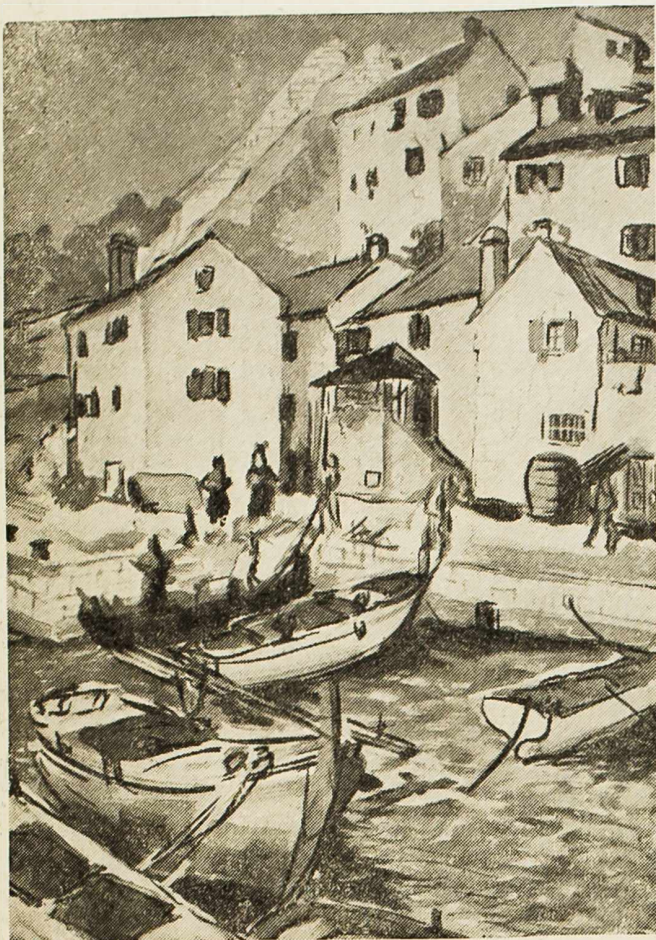
Izrađen je idejni projekt za melioraciju Kosova i Kninskog polja, uključujući regulaciju rijeke Kosovčice i Butišnice. Melioracijom Kosova polja dobilo bi se 800 ha plodnog tla, a u Kninskom polju 400 ha. U tu svrhu trebalo bi investirati 355 milijuna dinara. NO općine zatražio je zajam koji bi se otplaćivao 50 godina uz 2% kamate. Radovi bi se izvodili dvije godine. Oni bi najprije započeli u Kosovu polju, jer što se tiče Kninskog polja, ovdje bi prethodno trebalo urediti bujična područja u Strmici i Golubiću.

Sretnu Novu 1957. godinu

žele narodu kotara Šibenik

- KOTARSKI KOMITET SAVEZA KOMUNISTA
- KOTARSKI ODBOR SAVEZA BORACA
- KOTARSKI KOMITET NARODNE OMLADINE
- KOTARSKI ODBOR SAVEZA ŽENSKIH DRUŠTAVA
- KOTARSKI ODBOR RATNIH VOJNIH INVALIDA
- KOTARSKI ODBOR UDRUŽENJA REZERVNIH OFICIRA

kultura - prosvjeta - kultura - prosvjeta - kultura

Krešimir Katić:

Dolac—tempera

Izložba slikarskih radova

5. siječnja 1957. godine u dvorani Društvenog doma (ex Bovanova škola) otvorit će svoju samostalnu izložbu istarskih, šibenskih i kvaternerskih motiva Krešimir Katić, akademski slikar iz Zagreba. Bit će izloženo oko pedeset radova u raznim tehnikama. Slikar Katić je član Udruženja likovnih umjetnika Hrvatske, a u Umjetničkoj akademiji bio je dak Krste Hegeđuša. Dosad je izlagao u više mjesta širom Hrvatske, a i na izložbi ULUH-a u Zagrebu. Djeluje i na području primijenjene umjetnosti i to kao kazališni scenograf. Vjerujemo da će i Katićeva kao i sve dosadašnje izložbe doživjeti zaslužan uspjeh.

Narodno sveučilište u Kninu u čast Dana JNA

Povodom proslave 15-godišnjice JNA Narodno sveučilište u Kninu organiziralo je prošlih dana predavanje »Postanak i razvoj JNA«, koje je pred velikim brojem slušalaca održao potpukovnik Miloško Dronjak. Nakon predavanja prikazani su filmovi »Put mira« i »Na svijetlim tradicijama«. Na posebnoj predstavi ti su filmovi prikazani i dječima kninskih škola. Narodno sveučilište je također prikazalo tri popularno-naučna filma za učenike u privredi i učenice domaćinske škole.

»Put mira« i »Na svijetlim tradicijama«. Na posebnoj predstavi ti su filmovi prikazani i dječima kninskih škola. Narodno sveučilište je također prikazalo tri popularno-naučna filma za učenike u privredi i učenice domaćinske škole.

PROBLEMI KULTURNOG ŽIVOTA U ŠIBENIKU

NA PRAGU 1957. GODINE

Govoriti o problemima kulturnog života u nekom mjestu znači prije svega postaviti određene zahtjeve u tom pravcu, zahtjeve koji proizlaze iz mogućnosti, odnosno faktora koji daju u određen karakter tom mjestu. Ako kulturni život odgovara tim mogućnostima, onda konstatiramo njegove uspjehe i statistički podaci koje prikazujemo na kraju godine ispunjavaju nas zadovoljstvom. U protivnom, ne preostaje nam nego da govorimo o problemima kulturnog života, ti o onome što je spriječilo da rezultati ne odgovaraju mogućnostima.

Da vidimo najprije koji su to faktori koji daju karakter našem gradu i koji uvjetuju zahtjeve u pogledu kulturnog života. Grad od preko 20.000 stanovnika koji se naglo preobražava u jak industrijski centar, od teškog grada postaje radnički, uska težačka-sitnopoljska švačanja ustupaju mjesto širim shvaćanjima koja pretpostavljaju interese zajednice, centar kotara od 160.000 stanovnika sa svim ustanovama kotarskog značaja, osnovne i osmogodišnje škole, gimnaziju, učiteljsku školu, srednju ekonomsku školu, školu učenika u privredi i radničku gimnaziju pohađa gotovo 3000 učenika. Zamislamo sada koliki broj prosvjetnih radnika je u njima angažiran, pa profesionalno kazalište, muzička škola, muzej, biblioteka, mnoštvo građana sa srednjom i visokom stručnom spremom, Radnička kulturno-prosvjetna zajednica, Radničko sveučilište, Narodno sveučilište, dva kina, lokalna štampa i t. d., sve to predstavlja bazu za jedan kulturni život čiji intenzitet ne bi smio da bude u velikom raskoraku s dostignućima zaprežnim u našem gradu na privrednom polju. Ako kažemo da je kulturni život u Šibeniku u 1956. godini bio vrlo slab, zapravo u nazadovanju prema prethodnim godinama, onda to znači da su gotovo svi oni od kojih se očekuje doprinos njegovom razvoju, iz objektivnih ili subjektivnih razloga, podbacili u izvršavanju svojih zadataka. Kazališne predstave, kino predstave, desetak predavanja, neko-

liko koncerata i izložbi, to je u glavnom sve što bi se moglo nazvati kulturnim životom u našem gradu u 1956. godini. Kada to uporedimo s onom bazom prije navedenom, a koja uvjetuje mogućnosti i zahtjeve, onda je to više nego nezadovoljavajuće. Logično pitanje koje se za ovim nameće jest: a zašto je to tako?, zašto mi zaostajemo za drugim mjestima? E, sad dolazimo do problema. Ali, da unaprijed kažemo, isticanje ovih problema ne mora uvijek značiti samozadovoljno uljuljivanje u opravdanost neizvršavanja svojih zadataka, jer, moramo na prvom mjestu istaknuti, glavni problem se sastoji u neaktivnosti onih foruma ili organizacija kojima je kulturni život osnovni zadatak. Ako se za Savjet za prosvjetu i kulturu pri NO-u općine može kazati da praktički nije ni postojao, a da pri SSRN općine ne postoji nikakva organizacija koja bi pokretala kulturno-prosvjetni rad po uzoru na prosvjetna vijeća u ostalim općinama, kako se onda moglo i očekivati nešto bolje i više. Najčešće se čuje kako ta i ta ustanova ili ta i ta organizacija nije djelovala radi pomanjkanja materijalnih sredstava i ova materijalna sredstva su više puta alfa i omega svake diskusije o radu. Istina je da se bez materijalnih sredstava može vrlo malo, ali da li sad treba reći: krivi su oni koji ne daju novaca, tj. Narodni odbor, te prema tome, logično, kod predstavnika vlasti nema razumijevanja. To bi bilo točno, kad bi vlast trebala da daje novac nasumce, a da ne zna u što ga daje i da nema garanciju da će se korisno upotrebiti. Ali, ako kod stvaranja i podjele budžeta nisu sudjelovali oni kojima je rješavanje problema kulturnog života osnovni zadatak, oni koji su prvenstveno pozvani da zago-

može, na primjer, našim građanima biti svejedno što Gradska biblioteka i 1957. dočekuje u nemogućnim prostorijama i sa strašnim namještajem koji su u suprotnosti sa svakom predodžbom o kulturnoj ustanovi. A zadatak biblioteke nije samo posuđivanje knjiga, već ona treba da bude centar propagande knjige i to putem različitih predavanja, izložbi, književnih priredbi i sl. Od ovakve biblioteke s ovakvim sredstvima to se ne može ni tražiti ni očekivati. Iste sreće je i Gradski muzej, koji u ovakvim mogućnostima može zapravo da služi jedino kao spremište za uskladištenje predmeta čije eksponiranje bi itekako bilo korisno našim građanima za širenje njihovog kulturnog horizonta. Životni prostor je glavni problem muzeja iz kojeg proističu svi ostali koji ga već godinama pritišću.

Kazalište je ustanova o kojoj građani najviše diskutiraju, čiji rad prate s najvećim interesovanjem, a ipak, apsurdno je ali istinito, glavni problem s kojim se bori kazališni kolektiv jest problem posjeta. Kako pridobiti široke slojeve za kazalište, a pri tome ne sći sa nivoa koji dolikuje ovoj ustanovi, briga je koja se prebacuje i u 1957. godinu, a koja ne bi smjela da bude isključivo briga kazališnog kolektiva. Borba za veći posjet nije više borba za osiguranje sredstava za opstanak, već borba za osiguranje svrhe opstanaka.

Narodno sveučilište je prijašnjih godina i početkom ove prilično sistematski djelovalo, predavanja su se održavala redovito. Međutim, u zadnje vrijeme, tj. u sezoni 1956/57. rijetko se javlja. Nije ni čudo, kad nema ni dinara u blagajni. Bez sredstava se ne mogu organizirati ni obična predavanja, a da i ne govorimo o nabavi raznih pojed-

za potpuno lokalnu šibensku stvar, napustila ju je, a jer je nikakva općinska organizacija nije prihvatila, nije se ni gradila. Muze su ovog ljeta u Šibeniku sasvim šutjele.

U muzičkom životu smo u 1956. išli nazad. S koncertima u pretplati, koji su bili organizirani u dvije prethodne sezone i koji su predstavljali značajni prilog kulturnom životu u našem gradu, nije nastavljeno u novoj sezoni. Razlog? Isključivo pomanjkanje financijskih sredstava (u ovom slučaju se to može pouzdano i mirno savjesti reći). Dakle, pali smo u ovome na milost onome što nam mogu pružiti »Kolo« i Muzička škola. Koliko je to premalo da bi bilo nešto, suvišno je i govoriti.

Nekoliko izložbi likovnih radova koje su održane u protekloj godini, pokazale su interes naših građana za ovu granu umjetnosti, ali nas i podsjetilo na to koliko je zaostao likovni odgoj naših ljudi, te da i prilaženje ovom poslu predstavlja jedan od neriješenih problema. A na književnom polju ništa, potpuno mrtvilo. Književna priredba niti jedna u čitavoj godini. A o književnim publikacijama da i ne govorimo. Ne kažemo da je potrebno izdavati časopis (iskustvo sa »Šibenskom revijom« je pokazalo složenost i zamašnost ovog posla), ali o nekim povremenim publikacijama na stranicama kojih bi mladi talenti mogli da iznađu svoje pokušaje i svoja dostignuća moglo bi se misliti. Možemo barem toliko, kad drugi mogu i više.

Kad govorimo o kulturnom životu ne možemo da mimoidemo ni tzv. kulturno-zabavni život, onaj kojem je svrha raznoda radnih ljudi. Naši građani su potpuno lišeni toga, a mi ga ne možemo odbaciti kao suvišnog, jer zabava je normalna ljudska

Krešimir Katić:

Istovar u šibenskoj luci

A R M I J I

U ČAST DANA ARMIIJE KOMANDA ŠIBENSKOG GARNIZONA RASPISALA JE NAGRADE ZA NAJBOLJE PISMENE SASTAVE UČENIKA SREDNJIH ŠKOLA I ŠKOLE ZA UČENIKE U PRIVREDI. PRVA NAGRAĐA JE DODIJELJENA OLGI PALINKAŠ, UČENICI VI. B RAZREDA ŠIBENSKE GIMNAZIJE, ČIJI RAD U CIJELOSTI OBJAVLJUJEMO.

Začela se na prerezanim grkljanima
u čeljama,
na streljanju,
u krikovima.
Začela se na pustim poljima,
u šumi,
na izlokanim putovima,
u snježnim smetovima.
Začela se u kletvama starica,
nad garištima.
Rodila se 22. decembra četrdeset i prve.
Bila je i Hrvat, i Srbin, Makedonac
Slovenac
i Crnogorac.
Gazila je koritima rijeka,
brzacima
i po snijegu, što mijesio se
pod njenim bosim nogama.
Dan, noć — noć, dan
verala se po škrapama,
spavala u dupljama
šuma,
u stajama,
kućama,
u jarcima kraj drumu,
pokrivena nehom domovine
i dronjcima magle.
Grijala se na vatri pušćanih cijevi:
bila je kamen,
kip
izdjeljan bombama i vatrom.
Srž su joj bili
veliki svijetli ciljevi.
Njenim venama kipjela je krv
poput rijeka,
stezala je prste,
zabadala nokte
u meso skotova,
bacala vatru i mržnju
u lice gladnih gadova.
Osvećivala je grobove svijetle
i hladna ognjišta,

mučilišta i stratišta,
zidove poprskane krvlju.
Ugušila je pucnjavu,
hvatala rukama taneta;
hrabro je stajala ko' meta.
Očistila je zemlju,
rijeka mirno teku
čiste, prozirne i svijetle
i nose sa sobom u nepovrat
zveket oružja i bat čizama.
Bijedni psi su lipsali,
lešave svoje ostavljali,
da bude hrana gamadi.
Nove trave, novo drveće
klija
zeleno, mlado.
Danas Armija stoji
na braniku,
na visokom vrhuncu,
blista se u svijetlu slobode
na slobodnom suncu.
Spustila je ruke na puteve
u sve naše krajeve,
na krš, da niču šume,
na zaboravljenih gusala strune.
Podmetnula je dlanove vodi,
spriječila poplave,
ukrotila slapove,
rušila snježne blokove.
U dolini Nila je sada,
zastava mira nad glavom joj vijori,
kroz vjetar pustinjskog pijeska
narod, Egipat govori
Sad štiti ona
mir
i djecu crnu
s bijelim turbanima na glavi.
Veća je od piramida, duža od Nila
širi se, jača, pjeva,
visoko
diže krila.

varaju interese kulture i svoje zahtjeve potkrepljuju postignutim rezultatima, kako se moglo očekivati veća sredstva za kulturu. Ovo, naravno ne isključuje mogućnost da je u nekim slučajevima pomanjkanje materijalnih sredstava zbog onemogućavalo svaku aktivnost, kao i da NO, zbog skučenosti svojih mogućnosti, nije mogao da udovolji izvjesnim potrebama od kojih je zavisilo rješavanje akutnih problema. Bilo ovako ili onako, mnogo toga je ostalo neispunjeno, neizvršeno, neiskorišteno, neriješeno, čime će 1957. biti opterećena.

A sad malo konkretno. Kulturni život pretpostavlja svestranost manifestacija ljudsko duha i njegovih dostignuća. Ova svestranost uvjetuje njegovo bogatstvo. Mnogo je onih koji treba da u njemu aktivno sudjeluju, a da i ne govorimo o brojnosti onih koji su pasivni primaoci ili, kako se to često kaže, potrošači kulture. Problemi kulture, prema tome, morali bi da budu problemi svakog građanina i teško je tu razgraničiti zainteresirane od nezainteresiranih, kompetentne od nekompetentnih, odgovorne od neodgovornih. Ne

cionih pomagala, bez kojih je rad sveučilišta vrlo ograničen.

Radnička kulturno-prosvjetna zajednica, čiji je zadatak pokretanje kulturne i prosvjetne aktivnosti među radnicima, ograničali je svoj rad pretežno na tečajeve Radničkog sveučilišta od kojih uspjeha imaju uglavnom samo oni pomoću kojih se stječu izvjesne kvalifikacije. Unutrašnje slabosti u ovoj organizaciji su tolike da nije u stanju niti da organizira vlastitu godišnju skupštinu. Nije onda nikakvo čudo da je od kulturno-umjetničkih društava u Šibeniku vidljivo aktivno samo RKUD »Kolo«. Ne znamo ni za kakav kulturno-umjetnički rad u većim poduzećima. Kulturna aktivnost omladine se uglavnom iscrpljuje u granicama škola, a od nedavno formiranog omladinskog kulturno-umjetničkog društva očekujemo uspješan start u novoj godini.

Ovog ljeta nismo imali ni ljetne pozornice, koja je, kakva takva, postojala prošle godine. Zašto? Organizacija koja je prije gradila pozornicu i organizirala priredbe na njoj postala je organizacija čisto kotarskog karaktera i, smatrajući ljetnu pozornicu

potreba. Kako, na koji način ovome prići, teško je reći u par riječi, već zasad samo toliko da će u idućoj godini i na ovome trebati nešto učiniti.

Vjeran odraz loše situacije u kulturnom životu u Šibeniku je kulturna rubrika u »Šibenskom listu«, ona je siromašna upravo onoliko koliko je siromašan i naš kulturni život. U nekim brojevima je niti nema. Poslije svega navedenog suvišno je svako objašnjenje.

Alko, na kraju, kažemo da u pogledu kulture u našem gradu caruje neka učmalost, mrtvilo, ne čemo baš pretjerati. Da bi se ova kulturna uspanost preobrazila u kulturni život, tj. u nešto živo i dinamično, otklanjanju azroka treba prići isto onoliko široko koliko su široki i problemi. Kulturna djelatnost u Šibeniku treba da ima svoj odgovarajući nivo, a grad ne karakteriziraju samo fabrike, lijepe i moderne građevine, lijepi dućani i broj stanovnika, već i, a možda i u prvom redu, stupanj izgrađenosti njegovih stanovnika, kako u političkom, tako i u kulturnom pogledu. 1957. neka bude odlučna prekretnica.

kultura - prosvjeta - kultura

Kazalište lutaka

LOPTICA - SKOČICA

Već nekoliko tjedana mališani našega grada pune dvoranu Kazališta lutaka prilikom izvođenju nove predstave mladog kolektiva. Ovoga puta mališani napreću prate sudbinu »Loptice-Skočice« i zajedno s Djedom i Bakom »putuju« uz pjesmu »Mi imamo vergl i bulbanj...« do »stana strašnog Zmaja-Belaja. Zajedničkim pjevanjem i duhanjem oslobađaju Lopticu i na taj način zadovoljavaju razigranu maštu. Bajka dru. Malika nije tako popularna i zajednička svim narodima ali kao i sve bajke ima svoju pouku. I ona govori o pobjedi dobra nad zlim, pravde nad nepravdom, uma nad snagom. Mnogi odrasli posjetioci izvedbe »Loptice-Skočice« izlaze iz Kazališta s mišlju, kako je izvedba bila dobra, ali ipak ne onako kao prethodne dvije. Razlog tome treba tražiti u efektivnosti i popularnosti takvih bajki kao što su »Crvenkapica« i »Snjeguljica«. Sto se pak tiče izvedbe »Loptice« istina nešto zaostaje za izvedbom, recimo »Crvenkapice«, ali je zato po namjeni, koju Kazalište lutaka ima, ova izvedba premašla prethodnu. Kontakt između mališana i lutaka potpuno je postignut, tako da mali gledaoci od početka, od nastupa pripovjedača, koji dolazi u dvoranu k njima (spretno i vrlo dobro rješenje), pa do kraja predstave glasno izražavaju svoje negodovanje prema Zmaju-Belaju i svoje simpatije prema Loptici, Djedu i Baki. Režija se nije pvela za jeftinim efektima, iako ovaj komad obiluje takvim opasnostima. Već samo to bilo bi dovoljno, da se i ova izvedba Kazališta lutaka pozitivno ocijeni. A uspjehu treba još pridodati solidnu inscenaciju B. Friganovića, koji je ovom predstavom dokazao, da njegov uspjeh u »Snjeguljici« nije bio slučaj, nego da je Kazalište lutaka ko-

načno riješilo pitanje scenografa. Izvedba »Loptice« predstavila nam je i nekoliko novih interpretatora. U prvom redu V. Huljev (Baka), koja je i glasovno i tehnički (baratanje s lutkom) potpuno odgovarala i M. Kuvač, koja je inteligentnom interpretacijom teksta i vrlo lošom sinhronizacijom glasa s pokretima lutke (Loptica) najugodnije iznenađenje predstave. I pjevačke partije izvela je solidno. Dobrog i sposobnog radnika dobio je kolektiv Kazališta lutaka i u I. Juragi, čiji odličan glasovni organ treba ubuduće

korisnije upotrebiti. Ostale prirove nisu imale mogućnosti da dodu do izražaja. Stara »garda« (J. Mrndže G. Šošarić, I. Copić, S. Burazer) ispunila je zadatak kao i uvijek potpuno uspješno. Od J. Mrndže u ulozi Zmaja-Belaja ipak se više očekivalo, što je možda više krivnja do režije, koja nije dovoljno dobro okarakterizirala Zmaja-Belaju kao predstavnika zla, tako da u početku (naročito glasovno) ne izaziva revolt kod mališana.

Odličan svjetlosni park nije ovom prilikom u potpunosti iskorišten.

I. L.

Povodom proslave Dana dječje radosti

„Djevojčica sa žigicama“

Osim niza priredbi povodom Dana dječje radosti naša će djeca imati prilike da vide prvi puta na sceni Kazališta lutaka jednu priču svog omiljenog pripovjedača Hansa Christiana Andersena. Ime tog velikog danskog pjesnika popularnije je i bliže djeci, omladini a i odraslima »koji su umjeli da ostanu djecom« od imena najslavnijih pisaca, muzičara, naučenjaka i filozofa. Kod Andersena je veliki talenat i veliko srce pokucalo na pravim vratima — na vratima djeteta. I sam, veliki nespretni dječak, katkad obješenjački vedar i potsmješljiv (Priča o vojniku, Dva pijetla, Portugalska patka), katkad sjevernjački tajanstven (Ledena djevica, priča s Jytlandskih prudova) a katkad

velik (Priča o ružnom pačetu) ispričao je između ostalih i ovu dražesnu, tužnu priču o siromašnom djevojčetu sa žigicama.

Priču »Djevojčica sa žigicama« u scenskoj obradi Milana Čučuka postavlja na scenu Kazalištu lutaka Ilija Ivezić u inscenaciji Branka Friganovića i uz muzičku pratnju Baira Kajića. U komadu nastupaju Jere Mrndže (Lampar), Branka Dunkić i — alter-nacija — Milenka Kuvač (djevojčica sa žigicama) Višnja Huljev (stroga gospođa) Ivo Juraga (noćodija). U ostalim ulogama nastupaju Ozren Huljev, Gradimir Šošarić, Mate Gulin, Stana Burazer, Dragica Jurišić i Daša Korlaet. Premijera će se održati 1. I. 1957.

Mile Janković:

Sa brodogradilišta (tempera)

U Kninu održana premijera drame „U pozadini“

Omladinsko KUD »Pero Milanović« izvelo je u nedjelju u domu »Partizana« premijeru drame Miroslava Feldmana »U pozadini«, koju je režirao prof. Jakšić.

Nosioci uloga su učenici kninske gimnazije pri kojoj djeluje ovo društvo. Oni su ostavili odličan utisak. Prilikom pripremanja komada, daci su, i pored redovne školske dužnosti, ulagali mnogo truda koji nije bio uzaludan, zahvaljujući upravo nesebičnom zalaganju profesora Jakšića. Od »zvodača« ipak treba istaknuti Uglješu Čolovića, Jerku Sinobad i Damira Ilkiću. No i drugi su dali dobre kreacije.

Doznaje se, da će KUD »Pero Milanović« tu dramu prikazivati i izvan Knina.

Narodno kazalište

ČAR VALCERA

Uoči prve operetne premijere u ovoj sezoni

Tokom mjeseca siječnja izvest će operetni ansambl Narodnog kazališta popularnu romantičnu operetu Oscara Straussa »Čar valcera«. »Valcerska« obitelj bečkih Straussa ugasila se tek prije četiri godine, kad je ovaj posljednji Strauss u Parizu preminuo. Mada Oscar Strauss nema nikakvih građansko obiteljskih veza sa familijom Johann Strauss senior i junior, ipak je on, a i donekle pokojni Richard svojom »bečkovalcerskom« žicom naknadno »kooptiran« u klan Velikog Valcera.

Uz niz vrlo uspješnih opereta, napisanih većinom u razdoblju između 1890. i 1930. (Terezina, Tri valcera i t. d.) od kojih mu

je svaka donijela svjetski uspjeh — svakako mu je najpopularniji »Čar valcera« — opereta, koja je jedna od najviše danih na našim scenama. »Čar valcera« je sasvim »stara« opereta, ona je prepuna vrlo poznatih valcerima, gavotama i marševima. U njoj se zaljubljuju i spletkare oficiri, dvorjani i kavanske sviračice, sve dolazi na rub tragedije ali vječni, ljekoviti i jedini Bečki Valcer rješava sve.

»Čar valcera« daje se u režiji i inscenaciji Janka Marinkovića, Dirigira Mo Karlo Kodela, korepetitor je Olga Grgurina, a koreograf Sokola Belamarić. U glavnim ulogama nastupaju Borivoj Glazer (Knjež Joachim) Marta

Kruštin (princeza Helena) Albert Drutter (grof Lothar), Vinko Martinović (poručnik Nicky) Ante Balin (Poručnik Monči) Irena Melčicka (Fredericka, dvorska dama) Branko Matić (Sigismund) Vlastimir Ristić (Vendolin) Ljubica Burić (Franci, dirigentica »damen kapele«) i Ivana Kuthy (Fifica Veliki-Bubanj).

Sudjeluje zbor i orkestar operete Narodnog kazališta. Polonezu u I. činu i Gavottu u III. činu izvodi baletni zbor. Veliki »San o valceru« u II. činu plešu Sokola Belamarić, Igor Rapanić i baletni zbor.

12

Čim bi Bukar svršio jutrom svoj teški posao u konjušnici, spopao bi ga ili Boban, ili Trtak, prosto ko ga prije ugrabi. Hajde sad da vuče mjebove u vjignju, da udara velikim mlatcem, ili da rastovara i na plećima nosi vreće uglja, što bi vozom došle; pa onda u mlinu da zaspilje u koševu, da kupi brašno; da usred zime gazi u vodu, ako se što zakačilo među kašike, ako je ustavu voda ponijela, ili se jaža zatrpala. Kad bijaše pomlioca i pokovaoca ispreko vode, Bukar se nekoga jada pomagao; dali bi ljudi, ko lulu duvana, ko malo mrsam ili po koji novčić — dali bi poštogod ljudi i ako su se na sav mah rugali glupome Bukovičaninu. Ali kad Krka naraste, nema pristupa prekovodanima, te mu red bješe rabotan bez začina. Boban je zapinjao vrške svake večeri, te prijed mitlo čobane, da mu ih pred zoru vade, a sad je to Bukar činio; ako iznese koji mrenič, dopao bi ga jedan ili dva, ali pasturve ne okusi nikada. A Boban je brao lijep novac, od frataru za ribu! A kad Bukara ne trebahu ni mlinar ni kovač, onda ga odista trebahu vozari, da vuče za lančanu teški splav, u kome oni sjedijahu, smijući se. Pa ga trebahu svakoga časa Balegan i daci, pa uveče i čobani.

A što je za dugo, koliko su mu svi dosadivali i breccii, on se nikad ne namrdi, niti reče: ne ču! No je bio prezadovoljan i u ono malo trenutka kad bi ga pustili da preduši, »pic« je iz svoje lule. »Kamo te, Bukaru!« »Ja? je li? Evo me, ja! Pušti me, viret ti, da ispijem po lule!« odgovarao je obično.

U polak večere došao bi opet Balegan da podijeli svakome po času polovnika, Bobanu i Tvrtku po više. Čaše ponekad i koji od frataru ponajčešće Srdarina, doći s njim, da vidi, nema li kakve potrice ili štete u stoci. Iza toga, u povratku, Balegan bi zaključao vrata na manastiru i ključ predao gvardijanu.

Tako je bilo svakoga, osim jednoga dana u godini — o čemu ćemo dočnije.

Jedne večeri, u jeku zime, zasijala mjesečina kroz omeč, bi rekao: proljetna je noć. Duhovnici, više iz običaja no što im bješe potreba, poposjedili malo u staroj mađupnici, pak se razidoše. Dačić uzeli među se Bakonju, pak, sve idući za fratriba, nešto mu šapću, razmahuju rukama, krste se. On se kao nešto ščinja; kao hoće li, ne će li pristati na našeto. Najzad Lis naburi usta put njega, kao iz prezenja, a na to mu Bakonja pruži hitro ruku, pak se tako isto naglo rukova i sa Mačkom i sa Bujasom, pak preteče strica, da mu otvori čeliju, koja je najbliža mađupnici.

— Taa-ko- Uf! Vatra me razgrijala, pa ću s mista zaspati, ka' zaklan. Dobra noć! Dobra noć svima! veli fra-Brne.

— Dobra noć! Dobra noć! zdrave se svi. Sedmera vrata zaškrupješe, pak madeli iznutra zazvečaste, pak do malo nasta tišina.

Kad mjesec doprije, gdje je mjesto suncu

SIMO MATAVULJ

— Ostavi sad jadikovanje! — nastavi Lis. Dakle, razumiš li, Bakonja, da mi tamo i idemo na silo! (Pokaza mu rukom put nove mađupnice, otkuda se čela velika graja). Nitko to od frataru nije naslutija, niti može, a sluge nas ne smiju odsti, jer im nije u interesu. Dakle, u pamet se! ... Ne velim, da bi ti mora iznevjeriti nas, ali ka' bojim se da Srdar kako ne nanjuši pa da te ne iskuša. Ti znaš, kakav je on ...

— Ne će mene, križa mi! poče Bakonja ...

— Ma, jopet, još jednu rič ...

— Ajde prodi se predikanja! prekide Mačak, pa krenu put mađupnice. Sta da ga tu katekižaš, kad sam zna da bi ga Načvar otira, da dozna!

Bujas udari petom u vrata. Neko iznutra otvori vrata, a od silne svjetlosti zabliještiše daci-cima oči.

— Dobro ste došli! viču im iznutra. Ulazite! Sijajte!

Baš ste dobro došli, posli toliko vremena, a još s obrazom! reče Boban, koji iskoči ususret i skide kapu.

— Reko' li ja, da će oni doći s obrazom. a? Vidite li!? nastavi Boban, primivši od Lisa buraču vina. Pa i Jerković, soko od sokola! Prvi put k namikare na posilo, a Jerkoviću? Ama baš lipo, ama baš dobro! Dakle sadak ti zamini, uješ Cimavicu? On je zamina baš dobra! Dobro došli! Sijajte! ...

Njih četiri sjedoše na kolomat, između Trtka i Bobana. Ostali: Skeljo, Dundak, Beljan, čobani, govedar, posadili se jedan do drugoga, svi na kolomatu, a od silne jare zaklanjahu lice rukama. Naložili breme klada. A što i ne bi? Drvljanik složen od naslona do vjignja, a drva se ne kupuju, nego se posijeku u Lečevici, u manastirskom gaju, između Gospojina.

— Pa kako ljudi? Kako se živi, a? pita Lis.

— Vire mi, nije loše, a jeto, ako bog podrži, s vama dobro! odazva se Skeljo, naginjući drugu do sebe.

— Baš dobro, i lipo, i bratski, i kako baš triba! Poče sladići lukavi Trtak. Mi smo svi sluge svetoga Vrane. Ono, da rečemo, nismo svi jednaki, jer ni prsti na ruci nisu jednaki; niko je misnik, niko dijak, niko borme, izmečar; ali jopet, svi smo jedan drugome potrebni. Je li tako, braćo?

— Tako je, tako! zagrajaše svi.

— E, pa u to ime da ste mi zdravi! nastav! Trtak, primivši buraču od Bobana, koji u taj čas preduši. Za zdravlje ovi' vridni' dijaka i njihove lipe mladosti. Bog im daj, da dožive ono, za čim idu!

Sluge poustajaše i skidoše kape.

— A u ovoj prilici triba se siniti još dvaju njiovi' drugova, od koji' je jedan u životu, a drugi je u božjem dvoru! Daklenka, prid dušu i za pokoj pokojna fra-Lovrića!

— Amen! zapojaše svi u glas.

— A za zdravlje Cimavice, di god bija!

Kako je Pjevalica izliječio fra - Brnu

u ručena doba, povrije kračičem svoga kotura iza crvenoga krova, te se svjetlost razli po avljju. U taj isti man Lis oskrinu vrata svoje cene, pa pogleda put mjeseca, pak na vin pisa izauz na trnjem, a izeci ovu u ruci. Pak iznigje avcaak, i on pos, i manu rukom Lisu i pode k njemu. Nisu se ova dvojica još ni sastala, eto u Bujasa.

— Bestija! Kušmelj od Kušmelja! Ako ne izdaje, stran me da nas ne prosoci! veli ljuto Lis. — To nije kadar! ... To nije kadar! ... šapće Mačak. Pricekajmo ga još malo, isto je rano! ...

— Ajdemo prid Načvarevu kamaru, pa ću se ja i nakasati u nuke, ako ustupa! reče Bujas.

I sva trojica, držeći obuče u rukama, prodoše, kao kakve utvare, trnjem unaokolo.

Cekali su komad, ali u neke skrgnu mandal, vrata se otvorise i Bakonja se promoli, blijed i sav drhti.

— Ne boj se! ... Ne budi smeten! ... Ta, šta! No izlazi! ... Ta znaš, da ga ni lubarde ne bi probuati u prvome snu! — sokole ga drugo-vi.

— Ajme meni! ... Ajme ti je menika! šapće Bakonja, ali pode za njima niza stepenice u avljju.

Bujas i Maček otrčaše pred podrum, gdje bijahu pološke prislone drvene ljestve, koje oni poniješe i ispraviše uza zid od groblja, što za desetak lakata vezuje crkvu za kujuju. Lis šće-de najprvi da se popne, ali ga ustavi Bujas.

— Jesi li pri sebi? A di je ono! ... znaš? ... pak nagnu šakom put usta, da ga podsjeti na piće.

Na to Lis otkasa sam k podrumu, a Bujas istrča kao vjeverica uza ljestve, pak uzjaha na zid i stade se obuvati. Za njim se propne Mačak, pak Bakonja, te sva tri jasući na zidu čekahu Lisa, koji se teže uspenra, jer nošaše nešto o ramenu obješeno. Sad ona dva prva istegoše ljestve, pak ih premetnuše na drugu stranu i nasloniše na povisok grob, koji je bio odmah pod zidom. Odišta grob pokojnog fra-Felicijana Felicianovića, na koji je morao popeti se i Skoranca, kad se ono javio Baleganu, daci se, čisto nehotice, zaustaviše, gledajući nekoliko redova bijelih grobova, osvjetljenih mjesečinom, pa onda jedanak sastaviše poglede na najnoviji i najblijelji grob, što je završavao treći red.

— Jadni moj, dobri Inocenci! reče Lis, prekrstivši se. Bog da te prosti, i ti si više odjednom ovuda silapio! ... Izrecimo barem po jednu zdravu Mariju za njegov pokoj! reče on, pak brzo sade u groblje.

Drugovi mu, šapćući molitvu, stigoše ga, pa položiše ljestve vrhu Felicijana, pak u trk izadoše iz groblja na kome vrata bjehu uvijek pritvorena.

— Sad oda' nimo najprije! reče Lis, kad bijahu na tratinu prema novoj mađupnici! A ti, Bakonja, u pamet se! Mi, jevo ovako, činimo ima četiri godine, kad god Krka naraste, te nema ni u mlinu, ni u vjignju, prikovodana ... Kad smo ono najprije ... znam da je bilo one zime, kad je Stipan doša! ...

— Vridni naš Stipan- prekide ga Bujas i uzdahnu, ... Onaj Srdarina! Onaj Srdarina!

— Živijaaa!

Poče se obredivati.

— Valaj nam je jadni Skoranca od vajde i mrtva! Poče jedan čobanin Lisu. Promisli, gospodine dijače, otkad je njega bog uzeja, pa se jeto proćulo, da se diže, ne smi ti otada vražji prikovodanin amokarce u krađu! Svi možemo spavati bez brige.

— Ka onaj, koga je bog blagoslovija i živa i mrtva! doda drugi.

Sad se završe razgovor o svačijem, a najviše o prošlim sijelima. Svi se s ljubavlju sjećahu Stipana i njegove šale, koje počese povijedati.

— Ma di vam je Bukar? zapita Bujas. Ja ga zahudu tražim očima?

— Jeno ga tamo u zapečku. On je zaspao, ima i dvi ure. Anu, anu, prikinite govor, pa ćete čuti, kako reč! veli Skeljo.

Učutaše. Zaista rkaše, kako ne bi trojica, da sastave zajedno.

— Pa da ga zovnete! reče Lis.

Govedar ga gurnu nogom.

— Diži se!

— Je li ja? pita Bukar.

— Ti, magarčino, a da ko je drugi u tvojoj koži? Dig' se, de, odma, zovu te dijaci.

Grgo se primače k ognjištu, garav, pepe-ljav i svake boje, a još razbarušene kose i rasperas.

Dake spopade smijeh.

— Dajte mu odma da nazdravi! zapovjedi Lis. Bukar izreče nešto smeteno, pa nagnu buračom.

— Pij, pij, koliko god moš! viče mu Lis, veseo, što će ga opjaniti.

Nakon dvadeset gutljaja, Bukar preduši, valjajući svojim krupnim očima.

— Još! još! viču daci, iako to ne bješe mliho ostalima.

— Grgo opet nagnu: kljuka! kljuka! dokle se nadu kao tenac, pak sjede nasred poda i poče puniti lulu.

Sad ga svi oblijeboliše, zadijevajući ga na stotinu načina. A on brblja nešto, brblja, dokle mu poče zapinjati jezik.

U neke, reči će mu Boban:

— Ajde, Grgo, obadi naslon i štalu, jer je red da niki od nas o učini, alko će i svake dvi ure, a ti si najmlađi po službi! Ajde!

— Jel' ja, jel'! tepa Bukar. Sve ć te p'slušati, a-ma-na sve, sve pri ... i ... ko dan, ali s'd, da 'vu uru, ja, a-ja! ...

— A za što ne sad?

— A-ja-jak! Da me Šk ... ško-ran-ran-ca ... vu ... u, ... u, — Pak odgmiza opet u zapečak, gdje onaj čas zahrla.

— Strašljiv je ka' kozla!

— Ma ćemo mu opraviti jedne noć! namignu Bujas na polasku.

Daci istim redom i načinom vratiše se u manastir.

Začudi se fratar što mu sinovac ne donosi vode i žerave na mangalju, pošto je zvono oglašilo jutro; zovnu ga dva, tri puta zahudu, pak se diže prestravljen i otiđe u prednju čeliju, a kad tamo Bakonja slatko spava.

(Nastavit će se)

Odred šibenskih izviđača na logorovanju

MANDI IV

JEDNA ISTINITA ALI TUŽNA NOVOGODIŠNJA PRIČA

Početak je bio veseo. Marko i tata vratili su se s pišace. Tata je nosio mirisavu jelku, a Marko mali fišek od novinske hartije.

»Donijeli smo nešto lijepo! Pogodi, mama!«

»Za jelku?«

Tata je rekao: »Ne!«, a Marko: »Možda!«

»Zlatnih oraha?«

»Ne-e!« viknuli su obojica.

»Pečenih kestena?«

»Vrući kesteni! Pazi, vruće!« smejao se Marko i pružio fišek.

Oprezno sam ga uzela u ruku. U fišku se nešto uskomešalo. Otkrila sam ga i — prrr! — izletjeo je štiglic!

»Vidi! Opet jedan Mandi!« uzviknula sam iznenađena. »A sad brzo u kavez s njim.«

Kavez je visio na balkonu, prazan otkad ga je jednog proljetnog dana napustio posljednji stanar, Mandi III. Svi naši štiglici zovu se Mandi po nek-om davno nestalom ali nezaboravnom štiglicu kojeg sam kao dječvčica dobila za svoj sedmi rođendan.

Kad je Marko navršio isti broj godina, dobio je i on svog štiglica. To je bio Mandi II, koji je još istog dana smugnuo kroz prozor. Kao utjeha u kavez se uselio Mandi III. Taj je kod nas prezimio, skakutao i cvrkutao po kuhinji, ali s prvim proljetnim suncem on se smučio. Marko je iznio kavez na balkon. Pola sata kasnije kavez je bio prazan. S krova nam je Mandi doviknuo: »Dovidenja!« Marko se nije ljutio. I on mora da izleti iz kuće kad mami proljeće. Kratka je izjavio: »Nema više Mandija — do zime!«

I eto, stigla zima — stigao i Mandi, četvrti po redu, iako su nam svi naši štiglici jedan jedini Mandi. Sada se on zaljetavao u prozor, ljuljao na konopcu gdje se suše Markove čarape, pa je u letu prevrnuo čašicu na polici. Najzad, kad smo se tome najmanje nadali, uletjeo je u kavez i sjeo ošamućen na prečku.

Toga dana, uoči Nove godine bilo je i drugih uzbudjenja. Trebalo je umijesiti kolače, nabaviti poklon za tatu, recitirati na priredbi, pa kiti jelku... Tek uveče, kad se Marko nagledao poklona pod upaljenom jelkom, sjetio se i Mandija.

»Da ga pustim? Na jelku? Bit će mu kao u šumi.«

Ali Mandiju nije bilo kao u šumi. Skakutao je po kavezu, nakrivio glavu i gledao u svijet. Na otvorena vratašca nije se ni osvrnuo. Sjeo je opet na prečku i sakrio glavu pod krilom.

»On je pospan. Sutra će na

jelku!« rekao je Marko i razočaran iznio kavez. Ali svjetice i praskalice sa svojih stotinu letućih zvijezda povratile su mu raspoloženje. Ko da se žalosti u oči Nove godine!

Ujutru živnuo je i Mandi. Proljetjeo je pravo na jelku. Ključao je po kolačima koji su visili na granama, a poskočio uplašeno kad se pod njim zanjhalo stakleno zvonce sa srebrnim glasom... Kao pernatu lopticu našli smo ga nešto kasnije opet šćućurenog u kavezu.

Pred veče smo ostili da čestitamo Novu godinu prijateljima u kući. Marka smo ostavili samog pored njegove najnovije knjige i Mandija. Tako smo ga zatekli i sat kasnije, u mraku. No, knjiga je sad ležala na podu, a Mandi usred kaveza ispružen na ledima. Nad njim je dogorjevala svjetlica praskalice, posljednja počast malom mrtvom prijatelju.

»Nemoj da plačeš, sine, sigurno je već bio bolestan kad je došao kod nas.«

Ali Markove oči su bile suve, široke i duboke kao nikad ranije. Ušlo je u njih nešto novo. Gledale su nemoćno lepršanje krila i pad. Shvatile su da je to kraj — i nashćivale da nove godine ne nose samo radost, već radost i tugu. I jedno i drugo...

Marija Krsmanović

SMUČAR

Neko ima bob, neko ima sanke, a ja imam svoje drvene opanke;

dugačke opanke k'o da su za diva hodati u njima zgodica je živa.

Koraci ti dugi, po metara pet, za dan možeš ceo oprčati svet.

Desanka Maksimović

DEDA

Mace predu, predu vunicu za dedu, čarape da ima kada stigne zima.

Sedi, sedi deda, brada mu je seda.

Sedi blizu peći, svi će sada reći:

tu je sve u redu, kad i mace predu vunicu za dedu.

Gvido Tartalja

Z A N A Š U D J E C U

MALE ZANIMLJIVOSTI I POUKE

ARKTIK I ANTARKTIK

Arktik (od grčke riječi arktos, što znači medvjed) je međunarodni naziv za dijelove Zemlje oko Sjevernog Pola. Arktik je dobio ime po sazvežđu Velikog Medvjeda, koje se nalazi u blizini nebeskog Sjevernog Pola. On zahvaća kalotu (kapu) Zemlje oko Sjevernog Pola sve do sjevernog stožerika. To je, uglavnom, jedna morska kotlina koja zauzima oko 18 milijuna kvadratnih kilometara. Drugim riječima, Arktik obuhvaća more i ostrva između sjevernih obala Evrope, Azije i Amerike. U ovom kraju Zemlje vlada duga i tamna zima koja počinje strahovitim olujama, zbog kojih se more naglo zaledi i dobije fantastične oblike. U maju nastaje znatno toplije vrijeme, jul je najtopliji, u augustu se noću javlja mraz, a u oktobru počinje zima. Sunce se jedva pomalja nad vidikom, a uskoro počinje duga arktička noć, osvijetljena samo katkad čarobnim vatrometom polarnog svijetla.

Antarktik (od grčke riječi anti-protiv i arktos-medvjed, što znači predio Zemlje na suprotnoj strani od sazvežđa Velikog medvjeda) je kontinent oko Južnog Pola. On zauzima prostor od 14 milijuna kvadratnih kilometara, a najveća visina kopna dostiže 4600 metara. Plitko more oko kontinenta je gotovo stalno pod ledom. Antarktik je prava slika Zemlje iz ledenog doba. Mraz tu počinje u maju i traje sve do oktobra.

PLES DELFINA

Pod mjesecinom

Na pučini

Poveli kolo

Mladi delfini,

Još nije stalo

Ni da se dani

A oni u ples,

Vragolani.

Bučkaju glavom,

Pljuskuju repom;

Razigrase se

Ko konji

Stepom.

San se ovdje

Stopio s javom:

More i nebo

Sve je

U plavom.

Pravo je čudo,

O koja šteta!

Što plava

Dvorana

Nema ni krova

Ni parketa.

Prolazi lađa.

Mornari sneni

Čarobnom noći

Opijeni.

Vođa palube

Časkom se zbudi.

Klikne:

»Hej! — što volim

Ovaj ples

Ludi!«

Raširi usne

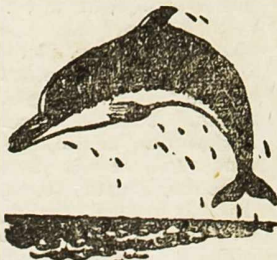
U blažen

Smjesak...

A zatim:

Pljesak,

Pljesak,

Pljesak.

Od toga pljeska

I od tog plesa

Stvori se

Vihor

Urnebesa.

Obnoviše se

Poznanstva stara

Između

Delfina

I mornara.

Petar Bilušić

PUTNIK SA SREBRNOM BRADOM

Jure bijelci sa djedom Mrazom Najprije malom snježnom stazom Probijaju se do novog drumca. Klize točkovi, ali bez šuma. Darove djedo dječici nosi Bijela mu brada, a konji bosu. Zvijeri, sa svih šumskih staza, Zure ususret dječice Mraza, I one darak od djede mole: Za čokoladom zubi ih bole.

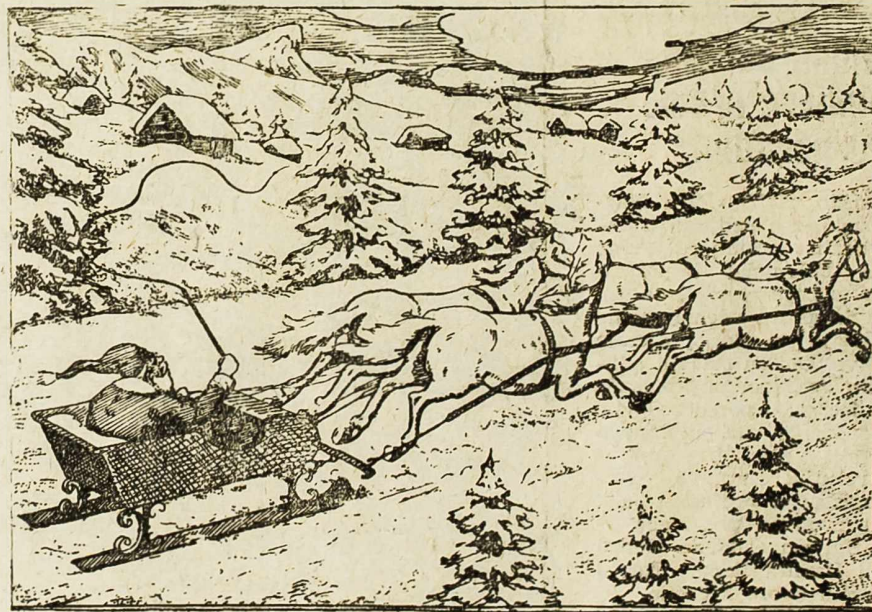
Tko li je ono? Kraj puta čeka: Gledajte, djeco, možda je zeka. Na kusom repu sjedi li — sjedi; Mrazu se i on veseli djedi. »No, što je, zeko? — starac upita. Koliko si nam popaso žita? Graškom se sladiš od prije znamem, Obrstiš uz to i mladi badem.« »Ali, dječice, zeko će tiše. Neka me ljudi ne gone više. Tako mi moga poštenog brka. Kada me gone, hvata me trka. Ogladnim odmah, po sebi zna se. Uz žita zato grašak pasem. Darak mi, djedo, kakav podijeli, Kekse da griskam, zeko to želi. Još i bundicu, jaka je zima. Da lakše na kraj izidem s psima.«

»Neka ti bude, zeciću — zeko! Do znanja primam, štogod si reko. Al' drugog puta, slažeš li sada. Ne će ti za zub čokolada.«

Pred zekom potok srebro toči, A u zekama velike oči... U vodu gleda, zar biti može: Na njemu bunda od pseće kože. U tih se dao, čudno mu sve to; Strašljivog zeku prgoni, pseto. I tko bi znao, gdje li je stao. Petama kad je vjetra dao.

Žuri se djedo kroz noć zvjezdanu, Srebrnim štapom dotakne granu. Zvijedice snježne kliknuše djedi: »Hej, djedo Mraze, i nas povedi!« »Ne može biti, žurim se, žurim... Jaka je zima i ja se gurim. A stići moram, djeca me zovu. Da s njima slavim Godinu Novu.«

I stara lija stazom se krade, Htjela bi kocku čokolade. Il' tusti batak, papučice male. A možda uz to i naočale. »Hej, teto lijo! djed Mraz se javi,

Zar lija Novu Godinu slavi? Odgovor tražim. Što želiš? Reci! Zar ne znaš da se žurim djeci? »Dječice zlatni, sasvim sam mala, Pa tude kokice nisam krala. Očale želim protivu snijega, Da lakše lovce opazim s brijega. I batak masni od čega bilo, Ako ga nema: kokoške krilo. Lovčki šešir s perom od patka, I još, dječice, ponešto slatka...« »Neka ti bude! djed Mraz se smije. Al' takav šešir za liju nije.«

Žuri se lija, skliska je staza. Ogledala se na plohi mraza. Pod petama joj stade da gori; U šeširu joj lovac se stvori. Srce joj se nađe u peti; Sijala nije, a htjela bi žeti...

Iskoči vuk na snježnu stazu, Da put presiječe djedu Mrazu. Sve repom maše, dok zube keat; »Davno te čekam, dječice, gdje si?« »Zar i ti, vuče, stari kume. Dotrčao si iz hladne šume?« »Tako mi mojih očnjaka dvaju. Bio sam dobar, čobani znaju. Tek kad nam jagnje vodu uzmuti, Mi smo vukovi ponekad ljuti. Mladima žurim, troje ih ima. A zima im je, strašna zima. Pritisla studen, a glad mori. E, teško vuku u snježnoj gor!« »Kaži — što želiš? Al' brzo reci. Skoro će ponoć, žurim se djeci.« »Ovnovsku ploču da po njoj vraćam. Ja sam ti, djedo, u tome tačan. Još bi i malo gušće pašete, Jer gupe guške, kadagod lete, Dižu galamu ko avioni; Ko da ih lovac olovom goni. Uz to bi ognja, ako ga ima. Da palim vatru, jer nam je zima.« Djed Mraz će nato, brže — bolje: »Neka ti bude, dobre sam volje.«

Odjuri vuk, glavnom maše, Rastjera zvijeri (vatre se plaše). Tek stari medo posred šume Upita vuka: »Što je to, kume? Oprostite brate, al' čudno mi je: Od kad se vuk uz vatru grije?« Al' vuk se nigdje ne zaustavlja, Tek se ponekad trilkom javlja. Svojim mladima niti ne svrafi. Kud je nestao? Tko će ga znati!

Napusti starac stazu i šumu: Kolima juri po ravnom drumu. Na dugu mu bradu svjetlost pada Od sijalica poznatog grada. Zaustavi se u predgrađe, U miru sve je, nigdje svade. Dječica budna, na nogama sve je: Na stolu jelke, al' nakit gdje je? Bombona. Keksa. Ugrački. Vaza. Sve je u torbi dječice Mraza. Tako djed Mraz, pod snježnim velom, Prošeta gradom, prošeta selom. Kučka na vrata: tupa tapu... Vrvičkom svoga srebrnog štapa. Za svakog dobrih darova ima. Pudketa prstom, smiješi se svima. Tek kada nešto u redu nije Prestaje djedo da se smije: Uči i kori i prijeti — često. Svakoga stavlja na svoje mjesto. »Darova ne dam tek tako samo:

Ocjene školske dajte ovamo! Za svaku »petku« igracki razni. Jedan avion na pogon mlazni, A za »četvorku« ponešto manje: Keksi — i guma za žvakanje. Uz to i knjigu, bio mi sretan: »Djedo mornar i unuk kapetan.« »Trojka« je nešto, što je u srijedi, Ali i ona darova vrijedi. Pa neka bude trkać zeka, Dosta slatkiša, knjige i teka. »Dvojka« je, druže, oduvijek bila Slična ptici — bez jednog krila: Njoj treba zvončić, neka joj zvoni, Neka je budi i na rad goni. I »jedinicu« imam na umu. Ali se žurim natrag u šumu. No drugom zgodom opet ću doći; Ali, dječice, u pola noći.

P. Bilušić

OBAVIJEST

Obavještavaju se privredne organizacije, ustanove, društvene organizacije kao i grada nstvo, te vlasnici vozila i stoke koja podliježe taksi čistoće, da u roku od 5 dana po objavljivanju oglasa podmiru svoja dugovanja za 1955. i 1956. godinu. U protivnom svakog dužnika ćemo utužiti i stvoriti mu nepredviđene izdatke.

Uplata se može izvršiti na tekući račun 531—T—494 na »Put« upravu za putove, javnu čistoću i kanalizaciju Sibenik, ili na blagajni ustanove, u ulici Matije Gupca br. 32 Sibenik.

NOVU 1957. GODINU ČESTITATA SVIM RADNIM LJUDIMA KOTARA I GRADA SIBENIK.

KOLEKTIV VETERINARSKE STANICE SIBENIK

Šibenik kroz tjedan
NARODNO KAZALIŠTE
Nedjelja, 30. XII. — EDUARDOVA DJECA — repriza.
Utorak, 1. I. — TALENTI I OBOZAVAOCI — repriza.
Srijeda, 2. I. — ILUZIJA JEDNE NOCI — repriza.
Četvrtak, 3. I. — SPLITSKI AKVAREL — repriza.
Subota, 5. I. — EDUARDOVA DJECA — repriza.
Nedjelja, 6. I. — U AGONIJU — repriza.

KAZALIŠTE LUTAKA
Na repertoaru kazališta je premijera Andersomove bajke »Djevojčica sa žigicama«.
Utorak, 1. I. — Predstava za djecu »Početak u 11, 14 i 16 sati.

KINEMATOGRAFI
TESLA: premijera američkog filma u bojama — DVOBOJ U DŽUNGLI — Dodatak: Filmske novosti broj 50. (30. i 31. XII.)
Premijera američkog filma u bojama — CRVENE PODVEZICE — Dodatak: Filmske novosti broj 50. (1—6. I.)
Premijera američkog filma — ANDEO ILI DEMON — Dodatak: Filmske novosti broj 51. (7—10. I.)
SLOBODA: premijera meksičkog filma — MEKSIKO U PJESMI — (30. XII. do 2. I.)
Premijera američkog filma — DAR NA UZICI (3—6. I.)
Premijera francuskog filma — NE UMIRE SE TAKO — (7. do 10. I.)

KINOPREDSTAVE U OKVIRU DANA DJEČJE RADOSTI
Na Novu godinu u kinu »Te-sla« bit će prikazane dvije kinopredstave za djecu. Početak u 9 i 11 sati.

DEŽURNE LJEKARNE
Do 5. I. — I. narodna ljekarna — Ulica Božidara Petranovića.
Od 6.—9. I. — II. narodna ljekarna — Ulica Bratstva i jedinstva.

IZ MATIČNIH UREDA
Šibenik
RODENI
Branko, sin Marka i Kate Hr-ga; Zeljko, sin Boška i Perke Rodić; Anita, kći Slave i Milke Skroza; Nikola, sin Mira i Roke Mijat; Ljubomir, sin Zdravka i Milice Kapitanović; Zoran, sin Srećka i Nevenke Neločić; Božidar, sin Dušana i Benke Fuštin; Lidija, kći Mije i Dragice Pen-der; Marija, kći Mite i Anke Pu-lić; Ante, sin Ivana i Marije Živ-ković; Neda, kći Josipa i Stane Bašić; Vedranka, kći Mate i Ma-rije Lovrić; Sanja, kći Tomislava i Simice Kulušić; Zivana, kći Ni-kole i Luide Burlina; Zeljka, kći Ivce i Jelke Grdić; Goran, sin Zvonke i Milke Jurić; Goran, sin Stevana i Svetinke Krasnić; Mi-lenko, sin Nikole i Stane Gardi-jan; Zoran, sin Ivana i Senke Katić; Desa, kći Sreboslava i Mi-lenke Sekulić; Josip, sin Marka i Milke Čaleta; Milan, sin Vioke i Sibirije Roca; Dragan, sin Iva i Zonke Čurović; Milena, kći Fra-ne i Ivanice Mučić.

VJENČANI
Ljuba Jerko, stolar — Baica Milena, službenik; Klarin Jerko, brodograditelj — Jelovčić Nada, domaćica; Ljubici Nikola, finome-hanikar — Antolov Nestazija, do-maćica; Milankulandra Joško, kape-tan JNA — Trlaja Desa, domaći-ca; Makarić Čiril, radnik — Lo-kas Tona, domaćica; Junaković Rade, radnik — Bušac Tona, do-maćica; Lacmanović Josip, zidar — Rupičić Cvita, domaćica i Bote-ga Ante, zidar — Krnić Milka, domaćica.

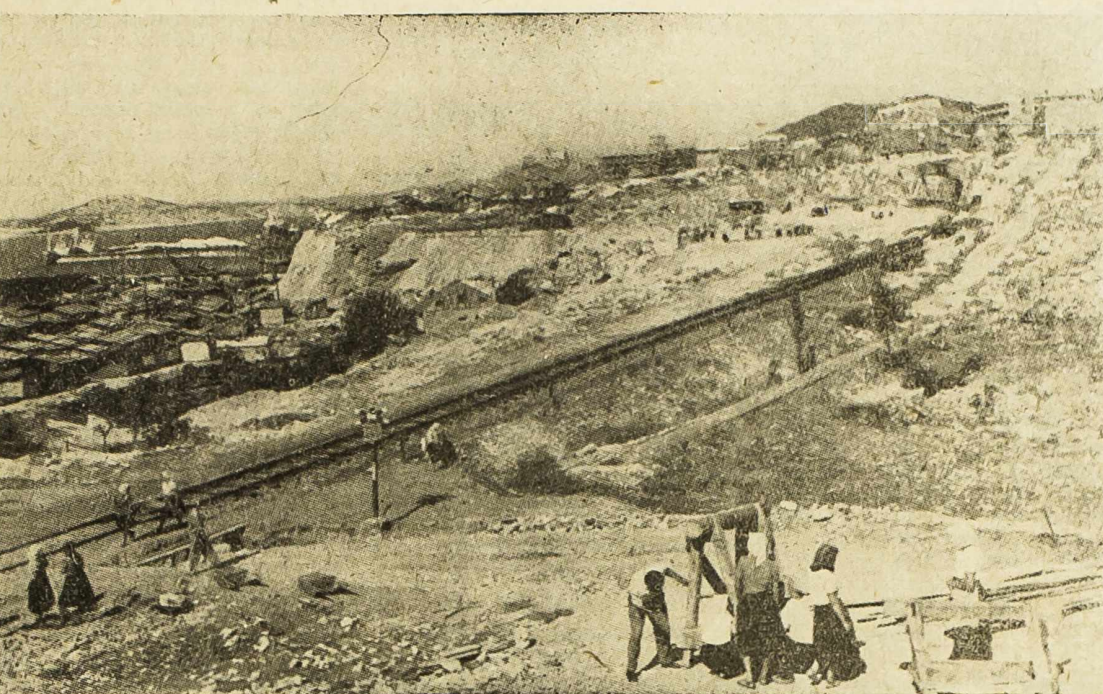
UMRLI
Kapetanović Marija rod. Ban-diera, stara 64 god.; Ramljak Milka rod. Kević, stara 60 god.; Žunić Toma pok. Ante, star 80 god.; Katalinić Mate pok. Lovre, star 68 god.; Marenić Ivanika rod. Drušković, stara 46 god.; Mija-ljević Manko pok. Šime, star 84 god.; Kalik Dobriša rod. Maričić, stara 57 god.

Knin
RODENI
Zeljko, sin Milana i Dragice Do-šen; Milena, kći Steve i Đurđije Kuprešanin; Nenad, sin Milke Beader; Milan, sin Boška i Dra-gice Guska; Nikola, sin Đure i Marije Vukadin; Jovo, sin Obrada i Mare Muždalo; Mijo, sin Mi-je i Marije Molača; Zvonko, sin Ivana i Ljube Maras i Jovanka, kći Đure i Mike Tica.

PROSLAVA DANA DJEČJE RADOSTI

U Šibeniku će se na svečan na-čin proslaviti Dan dječje rado-sti. Gotovo u svim školama i predškolskim ustanovama bit će upriličene priredbe zabavnog ka-raktera. Društvo »Naša djeca« organizirat će doček Djeda Mra-za u dvorani DTO »Partizan«, koja će u tu svrhu biti ukrašena raznim crtežima iz dječjih bajki, a ujedno će se improvizirati, i nekoliko stanova, gdje će ma-lišani moći dobiti igračke i slat-kiše. Doček Djeda Mraza obavit će se na Novu godinu. U okviru ove proslave Kazalište lutaka priprema novi komad. Ovoga pu-ta na sceni će se izvesti Ander-senova bajka »Djevojčica sa ži-gicama«.

U pojedinim selima Šibenske općine također će biti održane svečane priredbe.

Gradilište na Rogaču

Šibenik će dobiti šest novih autobusa

Nedavno smo na stranicama našeg lista objavili jedan napis o veoma teškom stanju voznog parka na području grada. S tim u vezi Autotransportno poduzeće poduzelo je hitne mjere za po-boljšanje autosaoobraćaja. Pret-hodno je izrađen elaborat i sa

U ŠIBENIKU SE ODRŽAVAJU GODIŠNJE SKUPŠTINE OSNOVNIH ORG. SAVEZA BORACA

Na području Šibenske općine u punom jeku je održavanje godiš-nih skupština osnovnih organi-zacija Saveza boraca. NOR. Neke osnovne organizacije već su održale svoje skupštine, a veći dio organizacija treba da ih održi o-vih dana. Među onima koji su održali svoje skupštine nalazi se i osnovna organizacija Saveza boraca Varoš. U referatu i dis-kusiji govorilo se o tome, što je dosad učinjeno na organizacio-nom sređivanju. Zapaženo je, da se, iako je evidencija članstva sređena, članarina još uvijek sla-bo sakuplja.

U toku ove godine organizaci-ja je bila prilično aktivna. Or-ganizirana su predavanja i fil-movi sa tematikom iz NOB. Sva-kom ovom predavanju i kino-predstavi prisustvovalo je preko stotinu građana. Pored toga, dva puta su organizirani sastanci biv-ših boraca sa djecom.

Na godišnjoj skupštini ove or-ganizacije bilo je dosta govora i o brizi za djecu palih boraca. Zapaženo je da su sva djeca pa-lih boraca (kojih u ovoj organi-zaciji ima 15) materijalno osigu-rana, da se školuju ili da uče zanate.

Na kraju je biran novi odbor i delegati za skupštine. Postavljeni su i novi zadaci koje u idućoj godini treba da rješava odbor i organizacija Saveza boraca Va-roš.

U. B.

VJENČANI

Opačić Branko, oficir JNA — Marjanović Mirjana, službenik i Cota Drago, konobar — Marić Stana, radnica.

UMRLI

Miljević Milica žena Luke, sta-ra 73 god.; Rusić Marija Jovina, stara 2 dana i Đurić Milica Todor-a, stara 8 godina.

Vujančić Pavao pok. Petra, star 44 god.; Dmitrović Anica ud. Šime, stara 77 god. i Zelić Ika ud. pok. Nikole, stara 66 god.

gradska kronika

U 1956. - preko 185 milijuna dinara za stambenu izgradnju

Za razliku od ranijih godina, u 1956. godini zabilježena je znat-na aktivnost u izgradnji stamben-ih zgrada. Da to nije bio slučaj ranije razlog leži u tome, što ni-je postojao jedinstven način u investiranju stambene izgradnje. Tek osnivanjem Fonda za stam-benu izgradnju učinjen je znatan koran naprijed u povećanju stambenog prostora. Samo u 1956. godini odobreno je privred-nim organizacijama i ustanovama preko 130 milijuna dinara kredi-

ta, a radnicima i službenicima za nadogradnju i podizanje novih zgrada odobren je iznos od oko 35 milijuna dinara. Uslijed novo-nastale situacije u financiranju stambene izgradnje radovi na mnogim zgradama, započetim u 1955., nastavljani su poslije iz-vjesnog prekida tek u ovoj godi-ni. To je imalo za posljedicu da se 118 stanova još danas nalazi u gradnji, tako da se njihovo ko-načno dovršenje predviđa tek u prvoj polovini 1957. godine. Ko-

rištenjem svih tih stanova u pri-ličnoj mjeri ublažit će se sadaš-nja stambena kriza.

Narodne vlasti nisu samo tro-šile sredstva u stambenu izgrad-nju, već i na ostalim komunal-nim i drugim objektima. Tako je u ovoj godini na izgradnji jed-nog dijela putničke obale utro-šeno 300 hiljada, na Gradskoj vi-jednici 16 milijuna, za popravak i uređenje ulica 10 milijuna, ja-vne parkove 4 milijuna, čistoću 14 milijuna i na uređenju ceste u predjelu Baldekin 2,5 milijuna dinara. Nadalje za popravak se-oskih škola utrošena je suma od 5 milijuna, za uređenje seoskih groblja jedan milijun i za javnu rasvjetu u Šibeniku 6 milijuna dinara.

U 1957. godini, osim dovršenja 118 stanova, pored ostalog, na-stavit će se s uređenjem ceste prema novom stambenom nase-lju u istočnom dijelu grada, kao i uređenjem sporadnih ulica i parkova na Baldekin i Križu. (J)

POSLOVANJE TRGOVAČKIH RADNJI 31. XII. TE 1. I. 2. I.

Prema obavijesti Sekretarijata za privredu NO općine Šibenik 31. o. mj. sve trgovačke radnje industrijskom i poljoprivrednom robom poslovat će kao i subo-tom, s tim što će one biti otvore-ne do 19 sati navečer. I mesar-nice će toga dana također poslo-vati kao i svake subote. Na No-vu godinu sve radnje bit će zat-vorene, a 2. siječnja poslovat će samo predavaonice kruha, koje će biti otvorene od 7 do 10 sati ujutro.

OPĆINSKI ODBOR SSRN ŠIBENIK

Svim građanima naše općine
ž e l i

SRETNU NOVU 1957. GODINU

Svojim mušterijama i prijateljima

č e s t i t a
Novu 1957. godinu

Vodoinstalaterska i bravarska radnja
Josip Bujas - Šibenik

Trgovačko poduzeće „Voće“ — Šibenik

Svim svojim potrošačima
ž e l i
Sretnu Novu 1957. godinu

„Mesopromet“ — Šibenik

č e s t i t a
svojim potrošačima i radnim ljudima Šibenika
Novu 1957. godinu

ŠIBENSKI LIST

organ Socijalističkog saveza
radnog naroda kotara Šibenik

Uređuje redakcijski kolegij
Glavni i odgovorni urednik

Nikola Bego

Uredništvo: Šibenik — Ulica
Jelke Bučić 5 - Tel. br. 5-62

Tekući račun: Narodna banka
Šibenik broj 531-T-292

Rukopisi se ne vraćaju
Pretplata za tri mjeseca 130,
za pola godine 260, a jednu
godinu 520 dinara

Tisak: »Štampa« Šibenik

Brijačko-frizerska zadruga - Šibenik

čestita
Novu 1957.
godinu
radnom narodu Šibenika

Svim mušterijama i poslovnim
prijateljima

č e s t i t a
NOVU 1957. GODINU
Poduzeće »Štampa« - Šibenik

Svojim mušterijama i prijate-ljima

č e s t i t a
NOVU 1957. GODINU
Bruno Kapelj
brijačka radnja - Šibenik

ZAHVALA

Povodom nenadne smrti našeg
neprežaljenog oca, brata i djeda

ERAK MARKA pok. IVE

veliku zahvalnost dugujemo li-ječnicima dru. Mirku Zaninovi-ću, dru. Kneževiću, dru. Gurdul-iću ml. i Petru Ercegu, kao i bolničkom osoblju internog odje-la koji su poduzeli sve da ga ot-rgnu od smrti.

Također izražavamo zahvalnost svim onima koji su nam iskazali sa-ručje i milog nam pokojnika otpratili na vječno počivalište.

Ožalošćena obitelj

Ožalošćena obitelj

Sportski život

zanimljivosti - pouka - zabava

Sa godišnje skupštine NK „Šibenik“

Nedostatak materijalnih sredstava

Pred malim brojem simpatizera nogometnog sporta u nedjelju je u dvorani Općinskog sindikalnog vijeća održana XI. godišnja skupština NK „Šibenik“. I pojedini izvještaji i diskusija iznijeli su, pored uspjeha na sportskom polju, i teškoće s kojima se klub bori u ovoj godini. Na skupštini je konstatirano, da je problem broj jedan predstavljao nedostatak potrebnih materijalnih sredstava, što je u znatnoj mjeri kočilo normalan rad kluba. Pored pomijanja financijskih sredstava, klub je raspolagao sa veoma malim brojem rekvizita, što je otežavalo redovito održavanje treninga. I za mnoge druge probleme, kao nedostatak prikladnih prostorija, zatim dvorane za obavljanje treninga u zimskim mjesecima, nije se moglo naći adekvatno rješenje. Nadalje, sakupljanje članarine, koji se problem provlači već niz godina, ni u ovoj godini nije se mogao riješiti na način koji bi najbolje odgovarao sadašnjim uvjetima. Istina, bila je formirana posebna komisija, koja se brinula oko sakupljanja članarine, međutim nisu postignuti željeni rezultati. Skupština je dotakla i pitanje igrališta, svlačionice, tuševa i drugo, no stanje se u tom pogledu nije ništa popravilo. Dakle, svi ti problemi, kako je na skupštini istaknuto, ostali su i dalje neriješeni uslijed nedostajanja novčanih sredstava. Klub je ovogodišnju bilancu završio sa pasivom za oko 500.000 dinara, i nije bilo razumijevanja od strane NO općine: pojedinih privrednih organizacija, situacija bi bila još teža. Prihodi sa utakmica bili su dosta mali te nisu mogli ni u kojem slučaju pokriti velike klubske troškove.

Skupština se osvrnula i na uspjehe postignute na sportskom polju. Klub je, pored prvenstvenih utakmica u I. zoni, odigrao niz prijateljskih i Cup utakmica. Najveći uspjeh postignut je u takmičenju za Jugoslavenski cup, gdje je stekao pravo da se bori u finalnim natjecanjima.

Moglo je i bolje

Jesenski dio prvenstva SNP-a je završen. „Rudar“ iz Siverića zauzeo je deveto mjesto. Iza njega nalaze se „Dinara“, „Solina“ i „Jugovinila“. Pored „Jugovinila“ koji sigurno ispada, ova tri tima vodit će ogorčenu borbu za opstanak u društvu najboljih u Dalmaciji. Dosada su sakupili podjednako bodova, ali „Rudar“ ima daleko bolji količnik datih i primljenih golova. Osvajanje 9. og mjesta predstavlja za „Rudara“ uspjeh, jer se po prvi puta takmiči u društvu najboljih. Međutim, po prikazanoj igri na terenu „Rudar“ je mogao imati u „aktivni“ nekoliko bodova više. Na svakoj utakmici pružio je solidnu igru. U nekoliko susreta bio je bolji, ali su ti susreti ipak završili pobjedom protivnika ili neriješeno.

Tokom jesenskog prvenstva boje „Rudara“ su branili: Pavlić, S. Siklić, Čakić, Novaković, N. Ramljak, M. Ramljak, Dujilo, T. Siklić, Tomić, R. Siklić, Radeljak, Čolović, Njegić, Mileta, Bašić, Jurišić, Đurić i S. Ramljak.

U upravi kluba kažu: Na proljeće će biti mnogo bolje. Imamo povoljan raspored utakmica: 6 kod kuće, a 5 u gostima. Igrači su stekli potrebnu rutinu. Dolaškom Nakića I. i Nakića II. iz dioniskog „DOSK“-a „Rudar“ je dobio mnogo. Na proljeće će se sastav momčadi ustaliti.

Dušan Čolović

DOBRI REZULTATI DIO „PARTIZAN“

Na godišnjoj skupštini DTO „Partizan“ Zaton analizirao je prošlogodišnji rad društva, te je istaknuto da je ono postiglo vidne rezultate osobito u masovnom učešću na natjecanjima u narodnom višeboju, kao i u omasovljenju i jačanju društva. Usvojen je program rada za 1957. godinu. Pored ostalog je zaključeno, da društvo sudjeluje na općinskom i kotarskom sletu. U novozabranjnoj upravi za predsjednika je biran Marko Živković, a za tajnika Zvonko Milošević. (N. S.)

Momčad NK „Šibenik“

Pobjeda nad splitskim „Hajdukom“ svakako predstavlja najveći uspjeh u ovoj godini. Pobjeda je u toliko vrijednija što je izborna nad renomiranim protivnikom i nakon odlične igre jedanaestorice „Šibenika“. Od 22 prvenstvena susreta „Šibenik“ je riješio u svoju korist 9, neriješeno igrao 7, dok je izgubio 6 susreta. Na svim utakmicama odigranim u toku godine, klub je postigao pozitivnu goliferenciju 64:32. Od strijelaca najuspješniji je bio Skugor, koji je postigao 23 zgoditka, zatim Tedling 19, Stojić 7 i t. d. I disciplina kod igrača na terenu znatno je poboljšana, jer u jesenskom dijelu prvenstva nitko nije kažnjen, a niti udaljen sa terena. Veliku pažnju klub je posvetio odgoju mladih igrača. Misao za kolektivnu igru, ulaganje maksimuma borbenosti na svakoj utakmici i primjerna disciplina, bile su glavne odlike momčadi podmlatka. Mladi tim odigrao je velik broj prvenstvenih i prijateljskih utakmica, a sudjelovao je po prvi puta, sa prilično us-

pjeha, na međunarodnom turniru „Kvarnerska rivijera“. Pobjedom nad „Rijekom“ i prvomokom CSR „Slavoj Liberec“, te tijesnim porazom protiv prvaka Mađarske „Csepel Vasas“, juniori „Šibenika“ afirmirali su se kao jedna od najjačih ekipa na turniru. Skupština je, u ime Splitskog nogometnog podsava pozdravio Božo Bakotić, koji se tom prilikom osvrnuo na neke administrativne slabosti kluba. On je zavelo klubu mnogo uspjeha u radu u idućoj godini, a isto tako prenio je pozdrave koje je „Šibeniku“ uputio splitski „Hajduk“.

Na skupštini je izabran novi upravni odbor na čelu s dosadašnjim predsjednikom ing. Pavom Bujasom, a zatim je izvršen izbor delegata, koji će klub zastupati na skupštini Podsava i osnivačkoj skupštini Kotarskog saveza sportova. Za delegata na tim skupštinama izabran je Stojan Mileta. Na kraju je upućen pozdravni telegram Nogometnom savezu Hrvatske. (J)

Više sistema u igri

„Šibenik“ raspolaže sa dvama vratarima prosječne vrijednosti. Neke vidljive razlike između njih dvojice nema, a najmanje onda kada onako bez cilja ispucavaju loptu. Bašić je nešto bolji na crti i u obrani jedanaestera, dok je Aras sigurniji u kaznenom prostoru.

Supe se ističe inteligentnom i tehnički dotjeranom igrom. Po načinu igre i osobinama mjesta pomagača bi mu najbolje odgovaralo.

Iako je Erak na izmaku svoje karijere, on još uvijek pruža zadovoljavajuće partije. Istina nedostaje mu okretnost i brzina a i svoje ogromno iskustvo ne koristi u dovoljnoj mjeri.

Obojica branika imaju istu manju — čuvaju prostor a ne igrača. To se zna teško osvetiti, jer pustiti igrača da slobodno primi loptu, praktično znači stvarati opasne situacije pred svojim golom.

Tambača je solidan nogometaš. Raspolaže vrlo dobrom tehnikom, ali je nedovoljno precizan, što ga ometa u pravilnoj ulozi pomagača. Upornim radom on može taj nedostatak lako ukloniti.

Jelenković svojom impozantnom igrom punom efekata zaista može da oduševi gledaoce. On je sposoban da akrobatskim skočkovima riješi vrlo opasne i zamršene situacije pred golom, da bi slijedećem momentu iz jedne potpuno neopasne situacije nepotrebnim bravurama, stvorio protivniku odličnu priliku za gol.

Živković već duže vremena daje igre ispod svojih mogućnosti. Spor u akcijama, sa zakasnjenjem se oslobađa lopte, koju neprecizno dodaje svojim suigračima. Nedovoljno pažnje posvećuje svojim nedostacima, a nepotrebnim driblinzi su mu velika mana.

Zorić na desnom krilu upravo na nevjerojatan način zapucava stopostotne šanse. To nije odraz njegovih vrijednosti inače, nego je to stvar psihičke naravi, koja je u dobroj mjeri rezultat pogrešne igre čitavog navalnog reda — igre u kojoj je Zorić bio često „zaboravljen“.

Bego je takova spojka koju sam može poželjeti svaka obrana.

Ovaj vrlo pokretljiv igrač sa nesavršenim izvorom energije i nesebičnim zalaganjem, na svim utakmicama lavovski dio posla je obavljao za račun svoje obrane. Stalno i uvijek je igrao povučeno bez obzira na snagu protivnika. Logične posljedice ove pogrešne igre nisu izostale. On je bremenit psihičkim balastom, kojega će se uspješno otestiti tek onda, kada bude svojom igrom predstavljao direktnu opasnost za protivnički gol. To Bego sa svojim sposobnostima može ubrzo postići.

A. Skugor!

Sto se sa tim igračem u zadnje vrijeme događa? Ovaj perspektivni igrač odlično je započeo, ispoljivši u punoj mjeri svoje realizatorske osobine. Zablitišao je, ali je naglo opao. Nekada je sebi tražio mjesta i prostora za konačnu akciju. A danas, onako slab i nepokretan, bez dovoljno kondicije, priklonio se igri običnog sidraša, koji dobro pokriven uzalud čeka loptu.

Tedling je pokretač svih naših navala. Igrač sjajnih osobina. Stalna opasnost za protivnički gol. Iako je uvijek budno čuvan, on se zna vješto izvuci i zatresti mrežom protivnika. Velika je šteta što naši ostali igrači ne zna u iskoristiti pažnju, koju protivnik posvećuje Tedlingu.

Govori se da Stojić nije u formi. Samo ta slaba forma kod ovog igrača nešto predugo traje. To je pogrešna konstatacija. To nije pitanje slabe forme, nego pitanje pogrešne igre ovoga inače dobrog nogometaša, koji umije i zna igrati nogomet. Kad primi loptu, on pogrešno čeka na protivnika, da bi ga „na sebi“

AKADEMIJA DIO „PARTIZAN“

U čast Dana Armije društvo za tjelesni odgoj „Partizan“ Zaton pricrdilo je ovačanu akademiju.

Program, koji su izveli članovi „Partizana“ u dvorani zadržnog doma, sastojao se od vježbi na spravama i na parteru, koje su izveli članovi, omladinci i pioniri društva. (N. S.)

OPASNA TRAKA

Dva dječaka od trinaest godina ukrali su prošlog mjeseca iz jednog terarijuma u San Francisku mladunčce opasne zmije poznate pod imenom boa-konstruktor. Čuvar terarijuma, koji je prvi primjetio nestanak mlade zmije, izjavio je da ona zasad nije opasna iako ima pedesetak zubi i već umije da ujeda. Pored toga, čuvar je dodao da je sama uprava terarijuma kriva za ovu neobičnu krađu, jer je na stakleni sanduk, u kome se nalazila jedna odrasla boa-konstruktor, stavila tablu s objašnjenjem na kojoj je, između ostalog pisalo: „Mladunci boe-konstruktor obično su veoma pitomi i mogu se lako pripitomiti“. To je, po mišljenju čuvara, navelo dječake da krišom uzmu mladu zmiju da bi pokušali da je pripitome.

PIRINAČ JE KRIV?

Jedna naročita organizacija u Japanu koja među svojim članovima ima velik broj medicinskih stručnjaka i čiji je cilj da poveća prosječnu visinu Japanaca, uputila je nedavno apel čitavom narodu u kome traži da stanovništvo jede manje pirinča, a više mesa, hljeba i raznih tijesta spravljanih od pšeničnog brašna. Jer, kaže se u tom apelu, Japanci i Kinezi niskog su rasta zbog toga što im je ishrana jednolična i uglavnom se sastoji od pirinča. Ova organizacija uputila je nekoliko medicinskih stručnjaka u razne evropske zemlje i u Australiju da prouče tamošnje načine ishrane.

NOV NAČIN LIJEČENJA MUCAVOSTI

Broj osoba koje mucaju ili zamuckuju mnogo je veći no što se obično to misli. Tako, na primjer, prema nepotpunim statističkim podacima samo u Sjedinjenim Američkim Državama ima preko milijun i po osoba koje mucaju. Elektrotehnički inženjer Kolin Čeri iz Londona, koji se sasvim slučajno zainteresirao problemom mucavosti, izveo je

nedavno niz opita koji su pokazali da mucanje u većini slučajeva može veoma lako i brzo da se liječi. Jer, tvrdi on, to obično nije organska mana. U svojim opitima, a ujedno u liječenju, Čeri je pošao jednim sasvim novim putem. Dvadeset i pet ljudi koji su patili od mucanja čitali su glasno, ali su pritom njihove riječi bile toliko zaglušene bukom avionskih motora da oni nisu mogli sami sebe da čuju. Rezultat: osim jednoga, svi su govorili potpuno tečno i bez zastajkivanja. Objašnjenje: kad mucavci ne mogu da čuju svoj glas oni i ne mucaju. Ako se takve vježbe ponavljaju dovoljno dugo, mucanje sasvim prestane. Ispitujući pacijenta kome ovaj način liječenja nije pomogao, Čeri je otkrio da ovaj radi u jednoj veoma bučnoj radionici i da je navikao da svoj glas čuje uprkos buci. Kod ovog pacijenta primjenjen je drugi metod: jedan pedagog čitao mu je razne teže i lakše tekstove, i to veoma brzo i bez velikih pauza kod znakova za interpunkciju. A on ih je odmah za njim ponavljao. Bzrim i glasnim čitanjem postignuto je da je pacijent čuo samo glas pedagoga i, trudeći se da unvati i ponovi svaku njegovu riječ, nije bio u mogućnosti da čuje svoj vlastiti glas. Za četiri nedjelje on je bio potpuno oslobođen svoje neprijatne mane.

NESALOMLJIVA STAKLA ZA NAOČARI

U Engleskoj se već više mjeseci izrađuju stakla za naočari koja mogu da izdrže više puta ponovljene udarce. Novo nesalomljivo staklo dobija se primjenom naročito metoda zagrijavanja običnog optičkog stakla. Probe vršene s ovim staklom pokazale su da je ono daleko otpornije no što je to praktično potrebno. Tako se, na primjer, staklo nije razbilo kad je na njega, sa visine od jednog metra i 30 centimetara, pala čelična lopta čiji je prečnik iznosio 2,5 centimetra. Rudari i metalurzijski radnici, koji su dobili na probu zaštitne naočari sa novim staklom, tvrde da su one neuporedivo bolje od ostalih naočara. Čak je jedan metalurzijski radnik poslao proizvođačima par naočara na čijim su se staklima mogli vidjeti zalijepljeni komadi rastaljenog metala. U popratnom pismu, on kaže da je samo zahvaljujući tome izbjegao strahovitu nesreću. Naime, njemu je jednog dana prsnuo u oči usijan metal. Sveke druge naočari ne bi izdržale dodir s usijanim metalom, već bi se rasprle u komadiće i vid bi mu najvjerojatnije bio oštećen. Pored zaštitnih naočara za rudare i metalce, novo otporno staklo uglavnom se upotrebljava za izradu naočara za djecu.

KANTE ZA SMEČE OD PLASTIČNOG MATERIJALA

U Kanadi je počela proizvodnja kanti za smeće načinjenih od plastičnog materijala čiju je pojavu stanovništvo mnogih gradova radošno pozdravilo, i to iz više razloga. Prije svega, iznošenje i pražnjenje tih kanti obavlja se bez ikakve buke, čime se građanima omogućava nesmetan noćni odmor. Zatim, one ne rdaju, lako se čiste i ne kvare se od udara.

STAKLENI TELEFONSKI STUPOVI

Dijetlići, žunje i mravi termički predstavljaju pravu napast za telefonske stupove. Zbog toga su u nekim zemljama drveni telefonski stupovi počeli da zamjenjuju stupove izrađene od naročite mase u kojoj preovlađuje stakleno vlakno. „Stakleni“ stupovi imaju veliko preimućstvo nad običnim: površina im je glatka, pa na njima dijetlići i vjeverice ne mogu da se drže uprkos ostrim kandžama, u njima nema pukotina u kojima bi voda mogla da se zamrzne i izazove pucanje stupa (što se kod drvenih stupova zimi često događa), znatno su lakši, tako da jedan stup dug 12 metara lako mogu da ponese svega dva čovjeka. Iako za sada skuplji od drvenih, stakleni stupovi su ekonomičniji i duže traju, jer su otporniji prema vlagi, kakao onaj iz zraka tako i vlagi iz zemlje.

MINIJATURA RADIO-STANICA

Za vrijeme Trećeg međunarodnog kongresa kinotehnike, elektronike i nuklearne energije, koji je prošle godine održan u Rimu, bila je priređena velika izložba najnovijih elektronskih uređaja i aparata. Na njoj je, pored ostalog, bio izložen i prototip vjerojatno najmanje radio stanice na svijetu. Ta radio stanica, koju je izradila italijanska firma „Dukat“, toliko je mala da čitava može stati na dlan. Prijemnik i otpremnik smješteni su u istoj kutiji čije su dimenzije 10x12x25 centimetara, a težina svega jedan kilogram. Njene lampe imaju svega 4 milimetara, u prečniku, a radijus njenog djelovanja iznosi između 40 i 60 kilometara. Ova minijatura radio stanica naročito korisno može da posluži za prenošenje sportskih reportaža.

Iako je od izrade prototipa proteklo tek godinu dana, firma „Dukati“ već serijski proizvodi ove minijature radio stanice koje čovjek može da ponese u džepu od mantila.

„REVIJA“ poduzeće za izradu i prodaju odjevnih predmeta — Šibenik Obala oslobođenja 14/II.

Svim svojim potrošačima i radnom narodu naše zemlje želi

Sretnu Novu 1957. godinu

Radnom narodu Šibenskog kotara

ž e l i

SRETNU

NOVU 1957. GODINU

Gradski vodovod - Šibenik

M. K.

Narodni odbor općine Šibenik

čestita svim radnim ljudima

NOVU 1957. GODINU

uz najljepše želje za postizavanje još većih uspjeha
u izgradnji socijalističke domovine.

Povodom Nove 1957. godine
svim kolektivima i radnim
ljudima najiskrenije želje u
uspješnoj izgradnji socija-
lizma želi

Kotarski zavod za socijalno osiguranje
Šibenik

RADNI KOLEKTIV GRAĐEVNOG PODUZEĆA „UDARNIK“
D r n i š

Svojim poslovnim prijateljima i
radnim ljudima Šibenskog kotara

čestita
NOVU 1957. GODINU

Radni kolektiv građevnog poduzeća „DINARA“ — Knin

čestita

NOVU 1957. GODINU

svim radnim ljudima Šibenskog kotara

„SLOGA“ trgovačko poduzeće
Š I B E N I K

Čestita svojim poslovnim prijateljima

SRETNU NOVU GODINU 1957.
SA JOŠ VEĆIM USPJEHOM U RADU

„TRANSJUG“ međunarodno otpremništvo — Šibenik

čestita

svim poslovnim prijateljima i narodu
Šibenskog kotara

NOVU 1957. GODINU

Građevno poduzeće „RAD“
Š i b e n i k

Svim radnim ljudima Šibenskog kotara čestita
Novu 1957. godinu

Narodni odbor kotara Šibenik

ž e l i

svim radnim ljudima, poduzećima, zadrugama
i ustanovama

U NOVOJ 1957. GODINI

mного uspjeha u socijalističkoj izgradnji

Sretnu Novu Godinu

uz najljepše želje i uspehe u radu

ž e l i

radnom narodu kotara Šibenik

Radni kolektiv
Električnog poduzeća Šibenik

Svojim potrošačima, poslovnim prijateljima
i radnim kolektivima Šibenskog kotara

ž e l i

SRETNU NOVOU

1957. GODINU

Radni kolektiv
Trgovačkog poduzeća „Kornat“
Š i b e n i k

Čitavom radnom narodu kotara Šibenik

ž e l i

mного uspjeha u radu

u Novoj 1957. godini

Radni kolektiv
TVORNICE GLINICE I ALUMINIJA
LOZOVAC

Radni kolektiv „PREHRANA“ Šibenik

č e s t i t a

svojim potrošačima, poslovnim prijateljima
i radnom narodu Šibenskog kotara

NOVU 1957. GODINU

Tvornica lakih metala
„Boris Kidrič“
 Šibenik

Proizvodi valjane, presane i vučene poluproizvode od
 aluminija i njegovih slitina za:

arhitekturu
 građevinarstvo
 brodogradnju
 vazduhoplovstvo
 rudarstvo
 industriju vagona i automobila
 prehrambenu industriju
 ambalažu i za sve ostale potrošače.

Poluproizvode izrađuje po DIN propisima i po specijalnim zahtje-
 vima i to:

limove, trake, folije, rondale (šabe), šipke, cijevi i žicu.

Šipke, cijevi i sve vučene profile proizvodi u dužinama do 7.000
 mm, presane i do 10.000 mm dužine.

SRETNU NOVU 1957. GODINU

želim o

svim radnim ljudima socijalističke Jugoslavije

KOTARSKO SINDIKALNO VIJEĆE ŠIBENIK

Radnom narodu Šibenskog kotara želi mnogo uspjeha u radu

u

NOVOJ 1957. GODINI

Svojim poslovnim prijateljima i radnim ljudima
 grada i kotara čestita

NOVU 1957. GODINU

Radni kolektiv
„Vinoploda“ - Šibenik

Svim radnim kolektivima, te građanima grada

i kotara čestita

Novu 1957. godinu

Radni kolektiv
 Tvornice elektroda i ferolegura
 Šibenik

Poduzeće za izvoz drveta
„ŠIPAD“ - Sarajevo
 Stovarište Šibenik

želi

radnom narodu kotara Šibenik

mного uspjeha u radu u

Novoj 1957. godini

Svim radnim kolektivima i građanima
 Šibenika čestita

Novu 1957. godinu

„Sabirač“ - Šibenik

Komunalna ustanova „Javna zelenila i groblja“
 Šibenik

Svim radnim ljudima Šibenika čestita

Novu 1957. godinu

Kinopoduzeće Šibenik
 čestita

svojim posjetiocima i narodu Šibenskog kotara

Novu 1957. godinu

Drvodjelska produktivna zadruga
 Šibenik

čestita
 radnom narodu Šibenika

Novu 1957. Godinu

SAMOSTALNA TRGOVAČKA RADNJA „GVOŽĐAR“
 DRNIŠ

čestita

svojim potrošačima i radnim
 ljudima Drniške općine

NOVU 1957. GODINU

Mного uspjeha
 u radu

želi

radnom narodu
 Šibenskog
 kotara

Pilana i tvornica
 sanduka
 Šibenik

Narodni odbor općine - Drniš

čestita

svim radnim ljudima

s područja općine

Novu 1957. godinu

želeći im mnogo uspjeha u daljnjoj

izgradnji socijalističke domovine.

Svim trudbenicima
socijalističke Jugoslavije

ž e l i

mnogo uspjeha u radu

u

Novoj 1957. godini

Radni kolektiv

Boksitnih rudnika - Drniš

AUTOTRANSPORTNO PODUZEĆE — ŠIBENIK

čestita

svim radnim ljudima Šibenskog kotara

NOVU 1957. GODINU

PRODAVAONICA POKUĆSTVA „NAPREDAK“ — ŠIBENIK

Svim svojim potrošačima i narodu Šibenskog kotara

čestita

Novu 1957. godinu

Transportno poduzeće „JADRAN“ — Šibenik

Svojim poslovnim prijateljima i
narodu Šibenskog kotara

čestita

NOVU 1957. GODINU

Obrtno poduzeće „DANE RONČEVIĆ“ — Šibenik

čestita

NOVU 1957. GODINU

svim radnim ljudima Šibenskog kotara

**Radni kolektiv „Gradskog magazina“
Š i b e n i k**

U NASTUPAJUĆOJ 1957. GODINI želi
mnogo uspjeha u socijalističkoj izgradnji
zemlje svim svojim potrošačima i rad-
nim kolektivima grada i kotara.

**RADNI KOLEKTIV
LUKA I SKLADIŠTA — ŠIBENIK**

čestita

svim trudbenicima Šibenskog
kotara

NOVU 1957. GODINU